ДЕРРИГАЧА МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 52 (4219). ЕРА, 28 апрель, 1966 шу. Мах 2 кеп.

НАХА ДIАЙОВЗИЙТА СЪЕЗДА РЕШЕНЕШ

Шоай лоIам, шоаш де лерхIар чулоацаш йола шоай балха программа санна тIанийцай советски наха КПСС XXIII съезда решенеш. Вай мехкарча деррригача халкъаща цхьана дег тIара къоабалду парте советски наха хьалхашка оттадаь декхараш Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша а, хIаьта коммунизм хьалъяра декхараш кхоачашдара шоай низи хьинари кходергдоацаш а ба.

Съездо тIанийца решенеш къоабалъю берригача наха, цо белгалдаь гIулакхаш коммунизма материально-технически база хьаяра, партийни, советски, боахама, общественни организацей болх тоабара халкъа вахара хьал дIахо дегIадоаладара тIадерзадаь хиларах.

Парте XXIII съездо тIанийца пхе шера план коммунизм хьалъяра лоархIаме лагIа да. ХIанз керттердар хIара болхлочо, колхозхочо, интеллигенто съезда решенеш кхоачашъяра халкъо лоаттабеча къовсамера ший моттиг йовзар, ший лоархIам кхетабар да. Цу гIулакха тIаберзабаь хила беза хIанз партийни организацей беррига организаторскии политическии болх. Цар декхар да съезда документашта шерра пропаганда яр, уж наха дIадовзийтар, парте идеяш хIара къахьегамхочунга дIакхоачаяр, керда пятилетка кхоачашъяра беррига нах оарцагIбахар.

Агитационно-пропагандистски балха декхар да КПСС XXIII-ча съезда исторически лоархIам кIоаргга бакъхар, хьатIадоагIача пхе шера парте белгалъяь планаш чIоагIача ларда тIа латташ хилар бакъдолча масалаща дIахьокхар. Уж планаш Iилманга диллача нийса оттаь, вай мехка а кхыча социалистически пачхьалкхенашка а Iоаяьча социализми коммунизми хьалъяра йIаьхийча опыта ларда тIа латташ, марксистско-ленински теоре маяххара я. Парте чIоагIъяь планаш кхоачашъюлургхилар дувцаш белгалдаха деза уж кхоачашъяра беррига советски нах, ший участке хIара къахьегамхо оарцагIвала везаш хилар.

Съезда решенешта ю пропаганда шерагIа йоаржаяра а из беркатегIа хилийтара а пайда эца йиш йолаш идеологически балха дукха средстваш я партийни организаце. Уж я собранеш, политически докладаш, лекцеш, багах ю а гойтара а агитаци, кепа йоазув, культура учреждениеш, кхыяраш.

ХIанз партийни организаце, хIара коллективе чIоагIа уйла тIаяхийта ювц съезда итогаш. ЧIоагIа лоархIаме да цу собранешка пайданера къамаьлаш хургдола гIулакх вIаштIехьдаккхар. Цига масса оагIорахьа анализ е еза карагIаьннараштa а производства эффективность лакхъяра де дезараштa а, дика опыт вIашагIтоха еза, теркалде деза собране дешдола къамаьлаш, телаш йола предложенеш, толашагIдар, хьалха латтар балха юкъе дахьара де дезараш белгалдаха деза. Критикаи самокритикаи новкъосталца кхоачамбоацараш гучадаха а уж дIадахара наькъаш къоастаде а деза.

КПСС XXIII съезде Нохч-ГIалгIайчен партийни организаце делегатий тоъал йоккха группа хилар. Болхлой, колхозхой собранешка цар дукхагIа къамаьлаш дергдола гIулакх вIаштIехьдаккха деза горкомаша, райкомаша, юкъханцарча партийни организацеша. Кхыбарийчул дикагIа вIаштIехьдаргда делегатий съезда балхах, цун лоархIамах дувца. Агитационно-пропагандистски балха шерра юкъеоза беза партийни, советски, профсоюзни, боахама кулгалду болхлой, инженераш, юрта боахама специалисташ, хьехархой, кхыбараш. Съезда решенешта пропаганда еча хьинаре дакъа лаца деза «Знание» яхача общества республикански отделене а цун моттигашкарча филиалаша а. Ерригача идеологически балха средстваех пайда а эцаш планах, целеустремленно, предприяте колхозе, совхозе беча берригача идеологически балха координаци а еш, леладе деза съезда решенеш наха дIайовзийтара гIулакх.

КПСС горкомийи, райкомийи, юкъханцарча партийни организацейи декхар да лектораштa, докладчикашта, агитатораштa инструктаж яр, эшаш йола материалаш лаха царна новкъостал дар. Дуккхача партийни организацешка ханнахьа дIаболабаьб из болх. Грозненски района партийни организаце, масала, агитколлективай кулгалхой, пропагандистий, агитаторий семинараш яьй. Съезда решенешта пропаганда яра де дезараш белгал а даьха болх дIаболабаьб Грозненски нефтемаслозавода партийни организаце. Дика дIаболабаьб агитационни болх Шаьла района «Шалинский» совхозе. Совхоза болхлошта парте решенеш дIайовзийтара тайп-тайпарча средстваех пайда ийбу агитатораша, хьалха латтача опыта пропаганда ю, социалистически яхье шоаш хьалха латт. Болхлошта съезда решенеш дIайовзийташ агитаторий коллектив я совхозе. Цар бригадашка, звенoшка газеташ деш, беседаш ю 1966 шера социалистически декхараш кхоачашдара къахьегамхой оарцагIбоах. Иштта болх вIаштIехьбаьккха партийни организацеш дукха я республике.

Цунца цхьана белгалдаккха деза цхьайолча партийни организацешка из болх ледара латташ хилар. КIезига бац лакхера хоам хиларга хьежаш хIанз а наха юкъе бу политически болх леррттIа дIа ца болабеш батIа партийни организацей секретараши агитатораши.

Шоай де дезар фуд а ховш бола партийни болхлой, пропагандисташ, агитатораш, культура учреждений болхлой указанешка хьежац. Уж съезд болх беш йолча ханне а болабелар Л. И. Брежневей А. Н. Косыгиней докладаш, делегатий а доазол дехьарча хьаьший а выступленеш наха еша а дIайовзийта а, гойтара агитаци вIаштIехьъяьккхар, съезда сийна шерра социалистически яхь йоаржайир.

Парте XXIII съезд йистеяьнна шиъ кIира совгIа ха яьннай. Цо белгалъяьй дIахо коммунизм хьалъяра программа. Из кхоачашъяр миллионаш болча наьха, дерригача советски халкъа декхар да. Цудухьа агитационно пропагандистски болх наьха хьинар айдара, предприятешка, колхозашка, совхозашка социалистически яхь шерагIа йоаржаяра тIаберзабаь хила беза.

Пятилетка толам тахан боаккхаш ба. Из цIаккха а дицдалийта йиш яц. Советски саго болх миччахьа бойя а — мехкдаьтта промысле, заводе, фабрике, колхозе, совхозе, кхычахьа, — цо хьега къа берригача советски наха беча сийдолча балха дакъилг да. Цудухьа чIоагIа лоархIаме да хIара саг ший балха тIехь инициатива йолаш, производства эффективность лакхъе гIерташ, мехка хьалхашкара ший бехктокхам кхетабеш, хIара денна, бетта, квартала йола заданеш кхоачашъяр ше данза дагардоаца гIулакх лерхIаш хилар. Иштта мара кхоачашдулургдац парте хьалхашка оттадаь декхараш.

КПСС XXIII съезда решенеша чIоагIа дог айдаьд советски наьха. Партийни организацей лоархIамера декхар да цар творчески инициатива хьаллацар, цар низ ленински парте белгалдаьха декхараш кхоачашдара тIаберзабар.

Л. И. БРЕЖНЕВИ А. Н. КОСЫГИНИ ТАШКЕНТЕ

ТАШКЕНТ, 26 апрель. (ТАСС). Тахан къаьсттача самолетаца Ташкенте кхаьчар КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежневи СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгини.

Царца цу самолетаца баьхкар Ташкенте мохк агарах хинна зенаш дIадахара вIашагIъеллача СССР Министрий Совета Председатела заместитель И. Т. Новиков керте волча правительственни комиссе членаш.

Ташкентски аэропорте царна накъа баьккхар КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, Узбекистана Компарте ЦК хьалхара секретарь Ш. Р. Рашидови республикера кхыбола кулгалхойи.

12 ИЮНЕ СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ХОРЖАМАШ ХУЛ

ДИКАГIЧАРНА—ТЕШАМ

Политически хьинар Iалаьмате чIоагIа айденнача хьалашка дIадодаш латт СССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидаташ увттабелга. Харжархоша шоай собранешка цIераш йоах советски халкъа дикагIболча къонгийи мехкарийи. Паччахьалкхен Iаьдала лакхерча органе бIаргагр лов царна парте XXIII-ча съезда решенеш кхоачашъяра, вай социалистически Даьхе дIахо тоаяра шоай къахьегамцеи общественни гIулакхащеи новкъостал деш бараш.

Iалаьмате дукха нах вIашагIкхийтта собрани хилар «Назрановский» совхоза клубе. Болхлой, гIулакхера нах, юрта боахама специалисташ укхаза баьхкаб советски парламенте вахийта шоай викал оттаве. Эггара хьалха къамаьл дир совхоза директора нов. Куриева. Цо предложени йир СССР Лакхехьарча Совета депутатий кандидаталла КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь новкъост **Суслов Михаил Андреевич** оттаве аьнна. Цо аьлар, нов. Суслова — воккхача политически деятела, Iалаьмате дукха хIама даьд дуней халкъашта юкъера коммунистически болхлойи болам кхотабара. Из советски Iаьдала Лакхехьарча органе халкъа викал хила мегаргволаш а шийх бенна тешам бизза лелабергболаш а ва.

Цул тIехьагIа къамаьл де дош ийцар совхоза рабочкома председатела нов. Тумгоева.

— Вай Даьхен Лакхехьарча Совета депутатий кандидаталла оттае ях аз совхоза дикагIа йола доярка, Социалистически Къахьегама Турпал нов. **Барахоева Элбазнаьй Лемка**, — аьлар цо. — Къахьегача халкъа тешам бола мегаргболаш а из сийленца кхоачашбергболаш а я из.

Из предложени чIоагIа хьаллоацаш къамаьл дир совхоза электрика нов. Бархаоева, осеменатора нов. Тумгоева, кхычар. Юрта боахама специалиста хьахьекхар Барахоева Лемка кIаьд ца луш йола къахьегамхо хилар, массехк шера вIаштта совхозе меттел, ерригача республика лелаеча яхье цо хьалхара моттиг лелаеш хилар. Цун хьокхамах къахьегаш я шурий-товарни ферма ерригa коллектив. Укх шера хьалхарча квартале дулхи шурей даккхара а кийчдара а план ханал хьалха а дуккха тIех а кхоачашъяьй фермо.

Кхашкарчеи фермашкарчеи къахьегамхоша, специалисташа, массава раьза а волаш соцам бир № 417 йолча Сунженски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутатий кандидаталла новкъостий М. А. Сусловий Л. Э. Барахоевай оттабе аьнна, хIаьта цу цIи яьккхача округе гIолла шоаш харжийта уж раьза хилар а дех цар царгара.

Новкъостий М. А. Сусловеи Л. Э. Барахоевайи кандидатурий массава раьза а волаш цIераш яьхар Грозненски района «Советская Россия» яхача юрта боахама артела колхозхоша а.

Цхьатарра вIашагIа а кхийтта хоржамашта хетаяьча собране баьхкар Шаьла райпо торговле къахьегамхой. Эггара хьалха къамаьл де дош ийцар товароведа нов. Смирновас.

— Тахан вай гулденнад, — йоах цо, — СССР Конституце тIа дIаязъяьча воай сийлахьча бокъонах пайда эцар — паччахьалкхен Iаьдала лакхерча органе бохийтача депутатий кандидатий цIераш яхар духьа. Аз предложени ю вай коллективагара СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатий кандидаталла КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, КПСС ЦК секретарь новкъост **Дмитрий Федорович Устинов** оттаве аьнна.

Дмитрий Федорович Устинова кандидатура чIоагIа хьаллаьцар райпо керттерча бухгалтера нов. Хадисова, боахама товарий тика чу мах беш волча нов. Матаева.

Цул тIехьагIа трибуна тIа яьлар района универмага кIадай отдела заведующи нов. Магомедова. Цо предложени йир депутатий кандидаталла «Джалка» яхача совхоза цIи хеза звеньевая Социалистически Къахьегама Турпал **Муслиева Махьмада Тамара** оттае аьнна.

Нов. Муслиева кандидатура геттара раьза а хинна хьаллаьцар Райзаготконтора директора нов. Межидова, райпо экономиста нов. Касимова, универмага директора нов. Джоватханова, кхычар.

Гулбеннараша соцам бир № 678 йолча Шаьла хоржамий округе гIолла Нохч-ГIалгIай АССР-ра СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатий кандидаталла Дмитрий Федорович Устинови Муслиева Махьмада Тамареи оттабе аьнна, хIаьта цу цIи яьккхача округе гIолла шоаш харжийта раьза хилар а дех цар царгара.

Дукха нах вIашагIкхийтта собрани хилар. Шаьла «Джалка» яхача совхозе а. Болхлошеи юрта боахама специалисташеи иштта массава раьза а волаш Шаьла хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатий кандидаталла оттабир Устинов Дмитрий Федоровичи Муслиева Махьмада Тамареи.

Iуйре. Грозненски вагонникий клуб. Укхаза баьхкар слесараш, бригадираш, мастераш, промывальщикаш, техникаш, инженераш.

СССР Лакхехьарча Совета депутатий кандидаташ оттабара хетаяь хоржамашта хьалхара собрани хьайийлар партбюро секретара нов. Мелькумова. Къамаьл де дош лу автоконтрольни пункта мастера нов. Герасимчука. Цо предложени ю депутатий кандидаталла КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь **Андрей Павлович Кириленко** оттаве.

Цул тIехьагIа къамаьл ду мастера нов. Стеганцева. Цо йоах:

— Вай депо чархаш еча цеха коллектива цIерах аз чIоагIа хьаллоацхIана оттаяь кандидатура. Оаха дех цунгара № 670 йолча Октябрьски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатий кандидаталла ше оттавайта из раьза хилар.

Трибуна тIа я маляр нов. Домбровская. Цу хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатий кандидаталла оттаве цIи йоаккх цо КПСС ЦК Отдела заведующе **Василий Семенович Фролова**.

— Оаха, технически хьажара пункта болхлоша, — аьлар ше къамаьл деш вагонашка хьожаш волча нов. Спирова, — массане цхьатарра хьаллоац новкъоста В. С. Фролова кандидатура.

Трибуна тIа ва такелажник нов. Алексашин:

— Хоржамашта хьалхарча собранешка Грозненски химически комбината коллективо, Сунженски района «Победа» яхача юртбоахама артела колхозхоша Iаьдала Лакхехьарча органа депутатий кандидаташта юкъе цIи яьккхар шозза Советски Союза Турпала, СССР Маршала **Иван Степанович Конева**. Из Российски Федерацегара Къамий Совете хоржамаш де-

(Йистедоалар 4-ча оагIо тIа).

I-ча МАЙНА—КЪАХЬЕГАМА СОВГIАТАШ

КХАШ ЛЕЛАДЕРАШ—КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ

Динача толамаща дIахьу республика колхозийн совхозийн кхашкарча къахьегамхоша ЦхьоалагIча мал сийна къахьегама вахта.

БIаьсти юв культураш дIайийна бовла боахи Наурски, Грозненски, Надтеречни районий боахамий кхаш леладераш.

Тиъаь пхелагIа апрель хьатIакхоачаш ерригача республике 120 эзар гектар дIайийнай бIаьсти юв культураш, е планах 68 процент. 10 эзар гектар, е планах 89 процент шекара свекла, 25 эзар гектар, е планах 98 процент гидуаргаш, 16 эзар гектар ялатийна лаьрхIа хьажкIа, е планах 17 процент дIайийнай.

ДIадахача шераца нийсдича укх шера сихагIа дIаюйя а гидуаргаш, шекара свекла дIаер тIехьадаьннав Наьсарен боахамашка. ХIанз а гидуаргаш дIаера план кхоачашъяьяц Гудермесски, Ножай-Юрта, Сунженски, Шаьла боахамаша.

Баьца дааращ дIадер мела дел массехк районе.

Деррригача халкъа цIай — 1 Май хьатIакхачале бIаьсти юв культураш дIайийна балар республика ялаташ кхедерий, механизаторий керттера декхар да.

1966 ШЕРА 25-гIа АПРЕЛЬ ХЬАТIАКХОАЧАШ БIАЬСТИ ЮВ КУЛЬТУРАШ ДIАЕРАХ ЙОЛА СВОДКА

(план процентаща)

	еррига дIайийна бIаьсти юв культураш	хьажкIа	гидуаргаш	фабрични шекара свекла
Ачхой-Мартана	51	8	140	100
Ведана	54	45	—	—
Грозненски	84	53	114	124
Гудермесски	67	43	94	102
МалгIабика	67	16	107	102
Надтеречни	83	33	167	—
Наьсарен	24	0,[illegible]	47	11
Наурски	134	61	109	—
Ножай-Юрта	31	20	72	58
Советски	24	—	83	—
Сунженски	71	16	93	—
Урус-Мартана	57	11	101	99
Шаьла	61	11	96	99,3
Шелковской	77	20	155	—
«Грозвино» объединене совхозаш	65	48	112	—
Консерви промышленноста объединене совхозаш	70	85	—	—
Скотооткорм треста боахамаш	38	2	—	—
Республикански юртбоахама опытни станци	58	—	—	100
Еррига республике	68	26	98	89

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРИЙ ЯХЬ

Дуккхача боахамашкарча хьайбаш леладераша толамца дIахьу майна хьалхара къахьегама вахта.

Масала, Урус-Мартана совхозаша апреле хьалхарча декаде шура дIаийеча пункте дIакхачийта шура 82 тонн, шоллагIча декаде кхачийтар 134 тонн я. Грозненски районе декадах дIачуенна шура 132 тонн тIакхийттай.

Республике гIолла дIадахача декадах паччахьалкхенга еха шура 2215 тонн я. Из хул хьалхарча декадах екхачул 380 тонн дукхагIа.

ХIаьта а ерригача резерваех пайда ийбац дуккхача районашка. КIезига дац шура кIезига йоаккхаши, кхыметтел дIадахача шерарчул кIезигагIа йоаккхаши дола боахамаш.

Республике дукха ба шура йоаккхача лакха къахьегама толамаш доаха мастераш. Масала, тIехника толамаш даьхад Шаьларча «Южный» яхача совхоза хьайбаш леладераша: кварталах юкъера лаьрхIача хIара Iаттагара цар яьккха шура 560 килограмм я—дIадахача шера цу юкъа яьккхачул 185 килограмм дукхагIа. Дикка дIакхъеннай хьайоаккха шура «Назрановский» совхозе, кхыча боахамашка. «Ермоловский» яхача совхозе уж санна долча хьалашка юкъера лаьрхIача хIара Iаттагара яьккха шура дIадахача шера яьккхачул 112 килограмм кIезигагIа я. Хьайоаккха шура кIезигьеннай цхьадолча кхыча боахамашка.

Хьайбаш леладерий декхар да хьалха латтача фермай опыт хьаэцар, деттача доаханна дикагIа гIулакх дари кхабари. Хьайоаккха шура дикка лакхъяра аьттув болча хьалех бизза пайда эца беза боахамаша.

1966-ча ШЕРА 20-ча АПРЕЛАГА КХАЧЧАЛЦА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ЙОХКАРА АХ ШЕРА ПЛАН МИШТА КХОАЧАШЪЯЬЙ ХЬАХЬОКХАШ ЙОЛА СВОДКА

(процентаща лоархIаш)

Районаш	дулх	шура	фуаш
Ачхой-Мартана	62	52	97
Ведана	64	54	78
Грозненски	54	52	63
Гудермесски	89	61	71
Малгобекски	69	56	96
Надтеречни	51	53	82
Наьсарен	93	58	88
Наурски	36	57	90
Ножай-Юрта	60	59	85
Советски	29	29	66
Сунженски	87	52	77
Урус-Мартана	78	57	75
Шаьла	53	59	66
Шелковски	31	58	81
Республике гIолла	60	54	72

КХАШКАРА БАЛХАШ СИХДЕННАД

Наьсарен района «Октябра 40 шу» яхача совхоза Долакха-Юртарча отделене механизатораша шерра социалистически яхь йоаржаяьй ханнахьа бIаьстий юв культураш дIайийна яхара.

Укх шера цу отделене дIае езаш хинна гидуаргаш йиъ бIаь гектар яр. 20-ча апреле уж дIайийна баьлар механизатораш. Планах дIае езаш хинна 26 гектар коартолаш ханал хьалха, 10-ча апреле дIайийнай. 42 гектара тIа бийнаб доакъара лаьрхIа кен, 50 гектара тIа йийнай горох.

Даьха толамаш дика дале а, хьалхашка латта декхараш кхы а доккхагIа да. Лоацпача хана дIае езаш я 150 гектар шекара свекла, ялатийна лаьрхIа дIае еза 700 гектар хьажкIаш, силоса лаьрхIа — кхобIаь гектар.

Механизатораша дика дIалоладаьд уж культураш дIаера балхаш. Планах 15 дийнахьа дIае езаш яр уж культураш, хIаьта механизатораша 10 дийнахь дIайийна яха лаьрхIад.

Цудухьа цаI шоллагIчул тIехьайисар кхераш санна сиха хьажкIаш дIаювш я пхи агрегат, шекара свекла дIаювш 2 агрегат я. ХIара сменах нормаш 150—160 процент кхоачаш а еш, хIаране дийнахьа 30 гектара тIа дIаюв уж культураш механизатораша Горокоев Ахьмада, Алиханов Джабраила, Гелисханов Юсапа, кхыбараша. Ремонт дика яь хиларахи, хIанз доал дика деш хиларахи цхьаккха хьовзам боацаш болх бу цар агрегаташа.

ХьажкIаш, коартол, шекара свекла дIаюв лаьтташ дика кийчъяьд цу отделене. Коартолаш дIайийнача лаьтта 250 тонн минеральни удобрени тессай, шекара свекла дIаювча лаьтта йилла минеральни удобрени 730 тонн гаргга я. Деррига удобрени йилла лаьтта 852 гектар да.

ЧIоагIа къовсам лоаттабу отделене болхлоша басарца. Цига болх беш я пхи трактори 2 автомашини.

Укх тIеххьарча массехк шера отделене болхлоша чIоагIа къовсам лоаттабу гидуаргий хьувкъам лакха хилийтара. Хьега къа зехьа довш. Из хьахьокх укх масалаша: 1964-ча шера гектара тIара чуена гидуаргаш 4 центнер мара яцар. ДIадахача шера гIулакх дикагIа дарах гектара тIара 9,1 центнер яьлар. Из а кIезига да. Укх шера кхы а дикагIа гIулакх дергда гидуаргашта. Уж дIайийнай дикагIа йолча участкаш тIа. Планах гектара тIара 10 центнер чуэца езача, цар социалистически декхараш тIанийцад гектара тIара 11 центнер гидуаргаш чуэца. Шоай болхлоша иштта къахьегарах отделене кулгалхой дог тийша ба укх шера юртбоахама культурай хьувкъам лакха хургхиларах.

С. АРСАМАКОВ,
Б. МАГОМЕДОВ.

СОВЕТСКИ КЕПА ЙОАЗОН КЕРТТЕРА ТЕМАШ

БIубенна гIа боахаш мехка гIолла йоду пятилетка хьалхара бIаьсти. Майна хьалхара ер денош промышленни предприятешкара, гIишлонашкара, колхозийн совхозийн кхашкара ухача дикача хоамех хьалдиза да. КПСС XXIII-ча съезда решенеща кийчбенна болча городийн юртийн къахьегамхоша кердача низаца йоаржаю социалистически яхь, тIагIертта кхоачашъю парте белгалъяь планаш.

Парте политически, экономически, идеологически, организаторски балха лоархIамегIарча дешай хьакъехьара съезда решенеш деррига советски халкъо дег тIара къоабал а яь ший де дезарий чIоагIагIа йола программа лоархIаш тIанийцар. Съездо белгалдаьхар вай чурчеи арахьарчеи политика керттера лостамаш, вай мехка коммунизм хьалъяра даькъе керда доккхий декхараш оттадир советски наха хьалхашка.

Парте съезда решенеш кIоарггеи къаьгган дIайовзийтар, уж толаме кхоачашъяра хьинаре къовсам лоаттабар, айденна наьха политически къахьегамеи хьинар шерра дIахьехар, къахьегамхой инициатива хьаллацар, керда толашагIа мел дар дIадоаржадар — кепа йоазон, радио, телевидене керттера, эггара хьалхарча аргIанара декхар. ЗIамига яц газетийн журналийн редакцеша укх тIеххьарча хана Iоаяь опыт. КПСС XXIII-ча съездо партийни организацеш, кепа йоазон болхлой декхарийла баьб центральнии моттигерчеи газетийн журналийн болх эргабоахаш тоабелга, мехка издательски гIулакх дика дIаоттаделга вIаштIехьдаккха. Советски кепа йоазон болхлоша гIулакхаца жоп лу парте дIадехача цу хIамаща. Центральнии моттигерчеи газеташа лоархIамегIарча дешаех яздераш тIа-тIа чулоацам дикагIа болаш, сакъердамегIа хулаш латт. Дуккхача газеташа шоай оагIонаш тIа моттиг еннай съезда балха хьакъехьа цIаккха йиц а лургйоацаш шоашта дег чу ессача уйлашта, шоай дагардараштa, планашта газеташ дешараща дагабувлача КПСС XXIII-ча съезда делегатий статьяшта. «КПСС XXIII-ча съездах йола беседаш», «Кердача пятилеткахь дола дувцараш», «Пятилетках йола беседаш» — уж тайпа рубрикаш гучаьннай дуккхача моттигерча газеташ тIа.

Советски нах пятилетка кхоачашъяра оарцагIа а боахаш, съездо чIоагIъяьча пхе шера планах йолча Директивай лоархIамегIара положенеш маьрра дIайовзийта, хIара цифр Iилманца бакъъяь хилар дIахьокха гIерт вай кепа йоазув. Хьехаме я, масала, «Заря» яхача брестски областной газета опыт. Цо кепа етт пятилетка керттерча декхарашта хетаяь лакха чулоацам бола оагIош. Кхетамца, къаьгга диаграммаш тIа а йолаш оттаяьча цу оагIоша газет дешарий уйла тIаоз. Пятилетка заданешта пропаганда еш а цун лоархIам дIабовзийташ а йола материалаш хан-ханнахьа кепа етт кепа йоазон дуккхача кхыча органашка а.

Цхьабакъда, из деррига а юхьиг, эггара хьалха доаха гIанаш мара дац. ХIанзчул тIехьагIа денгара денга кIоаргбе беза кепа еттача материалий чулоацам, ерригача газетий жанрех пайда эца беза, пайданагIа йола балха керда формаш леха еза. Эггара лоархIамегIа да материалий идейно - теоретически боарам, царех боала пайда дIахо лакхбара гIулакха йоакхо яр.

Съезде белгалдаьхар парте берригача идеологически балха лард марксизма - ленинизма идеяшта пропаганда яр долга. КIоаргга чулоацам болаш йолча, коммунистически общество хьалъеча хIанзарча этапе революционни теоре лоархIам хьабелалча публицистически материалаша хьахьокх марксизм - ленинизм вай парте творчески дегIакхувлаш хилар, уж даим газетийн журналийн оагIонаш тIа кепа етта еза, радиои телевиденеи программашка шоашта моттиг лаца еза пар.

Съездо тIанийцай вай парти организационнии идейно - политически гIулакхашта кхы а дукхагIа чIоагIъяра тIаерзаяь решенеш. Партийни вахара дешаш массе оагIорахьареи кIоаргген дувцар, коммунистически общество хьалъяра ду кулгал тоацар, коммунистий авангардни лоархIам дIахьокхар, шоай организаце, коллектива, гIулакхашта хьалхара цар бехктоккхам лакхбар—кепа йоазон лоархIамегIара декхар.

Цу темашта нийсса кепа йоазон оагIонаш тIа, радио - телепередачашка лоархIаме моттиг дIалаца еза боахама практика дешаех йолча материалаша. Политически гIар-таташ кIезигагIа а леладеш, хьийкад В. И. Ленина, дукхагIа уйлае еза эггара чоалханегIа, цхьабакъда, дийнагIа йолча, вахарцара хьайицача, вахаро тоххкамбаьча коммунистически общество хьалъяра фактай. Экономика — коммунизм бахьан долаш лоаттабеча къовсама керттера поприще, хIаьта вай пресса декхар — экономически реформа делам, кердача хьалашка беча балха опыт, общественни производства эффективность лакхъяр духьа лоаттабу къовсам шерра дIахьокхар, пайда эцанза диса кхоачамаш гучадахар, вай кадраштa беррига къахьегамхошта экономически анализа чам болийташ, боахама гIулакхех кайоалийташ йола уйла дег чу йоссаяр. Уйла тIаяхийта мегаргйолаш я экономика айяр духьа лоаттабеча къовсамах хан-ханнахьа статьяши корреспонденцеши, хIаьта иштта бIарчча оагIош а кепа еттача, лоархIамегIарча боахамеи Iилмани проблемаех йола материалаш кепа еттача «Московская правда», «Ленинское знамя» (Московски область), «Ленинградская правда», «Радянська Украина», «Уральский рабочий» яхача а цхьадола кхыча а газетий опыт.

Советски халкъий ленински доттагIала уйлах, пролетарски интернационализма уйлах хьалбизза бар партийни съезда болх. Цудухьа, кхетадеш да, дуккхача газеташа из актуальни тема ювцаш хилар. «ДоттагIалца да вай чIоагIа» яхаш дика вIаштIехьъаьнна оагIув кепа техар, масала, «Львовская правда» яхача областной газето. Съезда делегаташа — союзни республикай викалаша — львовски газет дешараштa дийцар вай мехка вежарашха долча халкъий тIа-тIа дукхагIа шерлуш латтача экономическии культурнии бувзамех, цар цхьоагIонахи хьачсарча Коммунистически партена гонахьа уж кхотаденна хиларахи, пятилетка кхоачашъяр духьа лоаттабеча къовсаме керда толамаш дахар ловш ловцаш дахьар львовщина къахьегамхошта. Къоабалбе боагIаш ба львовски газета хьокхам. Халкъий доттагIала тема, пролетарски интернационализма тема советски кепа йоазонна массаза а лоархIаме хила а хиннай, я я.

Советски саг — къахьегамхо, къовсамхо, кхолламхо — вай пресса юкъмоттигерча терками. Пятилетка къахьегаман деной турпалаеш къахьегаме я цуна цхьана наха коммунистически кхетам балара, къахьегамхошта культурнии бытовойи гIулакхаш дара уйла дукхагIа е а еза.

КПСС XXIII-ча съезде парте дошо фонд аьлар пропагандистех, агитаторех, журналистех, телевидене, кино, радио, театрий болхлоех. Иштта лакха мах баро идеологически фронта хIара бIухочунгара дIадех шийна тIадилла гIулакх чIоагIа бехктокхам а хеташ цо леладелга. Советски кепа йоазон беррига болхлой декхар — дIахо а парте политика деналера пропагандисташ хулга, из чакхъяхар духьа, коммунизм хьалъеча керда коталонаш яхар духьа хьинаре, инициатива йолаш къовсам лоаттабер хулга.

(26 апрелерча «Правда» передовая).

КПСС XXIII-ча съезда решенеш—вахаре!

ІИЛМАН ЛАРДА ТІА ВІАШТІЕХЬБАККХА БОЛХ

Кердача пятилетках яйгача промышленноста керттера декхар наха эшаш дола товараш дукхагІа арахецар, трикотажа, кога гІирса, духхача баракъан боси дикали лакхъяр, технически прогресса ларда тІа производства эффективность лакхъяр, производствои къахьегами дІахо тоабеш дикагІа вІаштІехьбаккхар да.

Уж декхараш кхоачашлара, технически прогресса факторацца цхьана балха ха йоаярца ювзаеннача резерваех а бизза пайда эца беза. Балха ха йоаяро хьахьокх производствои къахьегами вІаштІехьбаккхара боарам лоха хилар, из балха хьокхамаш дикеи лакхеи хилара Іаткъа а Іаткъ.

Грозненски швейни производственни объединене № 4 йолча швейни цеха болхлой соахке а болабелар шоай производства болх тоабара наькъаш лаха. Уйлае дукха дар.

1965 шера хьалхара ах шу во хьокхамаш долаш чакхдаьлар. Производственни план 95 процент мара кхоачашъяннзар, дІа ца луш 14,3 эзар сома маьха продукци йисар. План кхоачаш ца яра бахьанех цаІ дар производствои къахьегами эсала вІаштІехьбаьккха хилар, сменаш хувцалуча хана дукха ха йоаир.

Семилетка тІеххьара шу, 1965 шу дикача хьокхамашца чакхдаккха лаьрхІар оаха. Беррига низ тІабахийтар шоллагІча ах шера план кхоачашъяраи хьалхарча ах шера дІа ца луш йиса продукци дІа а енна декхар тІерадаккхараи.

Балха ха йовш хилара анализ е, массадар тахка, хІамаш тегача хІанз лелаеш йола съемни процессаш дІа а йоахаш болх тоабеш йола прогрессивни форма — несъемни процессаш юкъейоалае лаьрхІар.

Производстве из керда гІулакх юкъедоаладарах къахьегама овсарле 8—10 процент лакхъе, производственни цикл ловцъе торо хилар, хІаьта производства культуреи арахецана продукце дикали лакх а луш.

1965 шера августа денз декабре кхаччалца йолча хана несъемни процесс производства юкъейоалаяь ьылар № 4 йола хІамаш тега цех. Производство вІаштІехьъяккхара кердача формах болх беш я 18 бригада.

Несъемни процесс юкъейоалаяле хьалха дукха кийчон балхаш де дийзар коллектива. Цу гІулакха доккха новкъостал дир партийни профсоюзни организацеша. Хьалха санна къахьега гІерташ кердачох ца тешараш а нийслора. Цхьабакъда, несъемни процессах беча балхо из дикагІа хилара тешал дора. МаІача наьха зипа хачеш тегача бригадо сменах 8—10 хачи совгІа тегар, хІаьта маІача цаьха чиллан кочамаш тегача бригадо 16—20 совгІа тегар.

Иштта шоллагІча ах шера къахьегама овсарле пхи процент лакхъяларах ах шера план 108 процент кхоачашъе торо хилар. Из хьалха латта гІулакх производства юкъедоалалеш лоархІаме дакъа лаьцар цеха начальника нов. Т. И. Патрикеевас, йоккхагІа йолча инженера нов. К. И. Хомяковас, фабкома председатела нов. М. В. Шинакинас, кхычар.

Из дика гІулакх хьаллаьцар трикотажни фабрика №№ 2, 6 йолча цехий колаективаша. Хьалхарча ах шера план кхоачаш ца еш халача хьала тІа эттар из фабрика. ДІа ца луш дисар 50 эзар чухнаькьа духхаду палата барзкъа. Къахьегам кердача формах вІаштІехьбаккхарах хІамаш тегача агрегатий болх нийса тоа а бань 1965 шу дикача хьокхамашца чакхдаьккхар. Цхьабакъда, кулгалхошеи партийни организацеи прогрессивни методах болх бар дІа а даьккха укх шера фабрика юха а къьнача формаех болх бе оттаяр кхеталеш дац, Іалаьмате эсала производствана юкъекхувл керда прогрессивни формаш № 1 йолча хІамаш тегача фабрика кулгалхоша а.

ХІамаш тегача предприятей производстве кердача прогрессивни методах вІаштІехьъяккхар боккхача лоархІаме хилар кхета а деш «Нохч-ГІалгІай АССР-а предприятешка несъемни процесс юкъейоалаярах» лаьца 18-ча марте семинар йир швейно-производственни объединене кулгалхоша, парткома, НТО-с Нохч-ГІалгІай Іилма-технически пропаганда ЦІенаца цхьана. Несъемни процесс производстве юкъейоалаяра опытах, цун экономически эффективностах, хьалха латта опыт юкъекхувлача партийни профсоюзни организацей ролах лаьца дийцар семинаре доклалаш яьраша. ХІаьта несъемни процесс юкъейоалаяр пайдане хиларца цхьана белгалдаьккхар из гІулакх цхьаццайолча халонашца дувзаденна хилари, цу гІулакхага производство дика кийчъяь хила езилгеи, коллективаца цІенхаштара кхетама болх бе безилгеи.

ДоагтІача тайпара кийчо ца ярах несъемни процесс юкъейоалайича трикотажни фабрика № 2 йолча цехо тега хІамаш кІезигІйир. Экспериментальни барзкъаш доахачеи цехашка цІенхашттара кхоачамбоацараш а нийслуш моттигаш хул: дика оттаяц моделай технически документаци, кердача моделех дола лараш, дукха тега йолаялале хьалха опытни партешка нарна обработка а яц. Барзкъаш доахача цехо даьха хьалу барзкъаш а дика хилац. Даьккха барзкъа лакха дикал йолаш хилара боагтІа къонсам доаттабац цу цеха технически контрола болхлоша. Дефекташ а йолаш хІамаш тегача цеха дІачулу даьха барзкъаш. Из бахьан долаш дукха балха ха а йов, къахьегама овсарле лох а лу.

Швейно-трикотажни объединенеи трикотажни фабрикаи ерригача участкай производстве кердача формах болх бергболаш гІулакх вІаштІехьдаккхара дика рекомендацеш могайир семинаре. Участнаш цу тайпара болх бе йолаяларо ерригача объединене 5 процент лакхъергья къахьегама овсарле, 70 эзар сома наьха кхы тІа а 100 эзар барзкъа арахеца а цунга дІабода мах 30 эзар сом лохбе а торо хургья.

Дукха гаьна ца а доакйхаш сихагІа кхоачашде деза предприятеша семинаре могадаьр.

Несъемни процесс производства юкъейоалаяр Іилма ларда тІа къахьегам вІаштІехьбаккхара дІалехачох нийса а да, хІаьта цун мероприятех цаІ а да.

Е. КУДРЯКОВА,
Нохч-ГІалгІай Іилма-технически пропаганда ЦІен инженер.

ЭКОНОМИЧЕСКИ ЭФФЕКТИВНОСТЬ ХИЛИЙТАРА

ДІадахача ворхІ шера мехкдаьтта доаккхилга дегІадоаладара дикка доккхий толамаш даьхад МалгІабика мехкдаьттахоша. ВорхІ шера план 1965 шера октябрь бетта кхоачашйир «Малгобекнефта» НПУ. Мехкдаьтта даккхара боарам ворхІ шера чухь 9,6-зза дегІабенаб, хІаьта газ яккхара боарам — 118-зза. Аьхха цхьан 1965 шера мехкдаьтта доаккхилга 1964 шерацца нийсдича дегІаденад 42,8 процент, хІаьта газ йоаккхилга — 136,9 процент. Мехкдаьтта тоннага дІадолар лохдаьд 1959 шера 8 сом хиннача 1965 шера 1 сомагеи 9 кепигагеи кхоачадеш.

Уж толамаш даьхад, кердача скважинашкара мехкдаьтта дахара чотах даьха ца Іеш, къаьнача скважиннай фонда тІа тІагІертта къахьегар бахьан долаш а. Цу балха юкъе доагІа укх тайпара дола чакхдаьха эффективни геолого-технически гІулакхаш; скважинашта соляно-кислотни обработка яр, мехкдаьтта ларда тІа цементаж яр, алюмине порошок а эеш цементаж яр, скважинашта коммулятивни перфораци яр, скважинай забояшта тІагІолла—хьинарерча веществашца обработка яр, и. кх. дІ. 1965 шера тха управлене гІолла чакхдаьккхар 132 геолого-технически гІулакх дар, планах де лаьрхІача 60-нена меттел. Уж гІулакхаш дарах 9687 тонн алсамдаьлар доаккхаш дола мехкдаьтта.

КПСС ЦК сентябрьски Пленумо кердача тайпара доладалийтар промышленноста доал делга, хІаьта МалгІабика мехкдаьттахоша чІоагІа дегаш айденна тІайийкар цун решенеш. КПСС XXIII съезд хьаелларгхиларах болча хоамо керда социалистически яхьа талгІий хьоийр царна юкъе. Шоай собранешка лакха социалистически декхараш тІаийдора мехкдаьттахоша парте съезда сийна. МалгІабикерчар дешаши гІулакхаши вІашагІхадаш хиланзар, цар йоккха ка а яьлар. 1965 шера IV квартала балха итогех «Малгобекнефта» НПУ коллектива, мехка мехкдаьтта промышленноста дикагІча ийс предприятена юкъе а йолаш, СССР Министрий Советеи ВЦСПС-ей кавара кара тела ЦІе байракх а хьожайир, 42 эзар сома боарам бола ахчан преми а елар.

КПСС XXIII съезда сийленца накъа баха гІерташ, мехкдаьттахоша дош делар укх шера 1 квартала план съезд хьаеллача денга кхоачашъе, из дош а цар кхоачашдир. Мехкдаьтта даккхара квартальни план кхоачашйир 101,1 процент, хІаьта газ яккхара план — 102,5 процент. Доаккхаш дола мехкдаьтта соахка цу юкъагІа доаккхаш хинначул 20,7 процент дукхагІа хилар. Иштта гІулакхаца, МалгІабика мехкдаьттахоша соахкара шоай толамаш алсам а доахаш, дІахо дегІаккхувл.

«Малгобекнефть» яха мехкдаьтта промыслай управлени лакха рентабельность йола предприяти я. ХІанз, планированеи экономически стимулированеи кердача методашка довлалехьа хьалхагІа, КПСС XXIII съезда решенешка хьежжа, тха экономика лабораторе чакхбоах мехкдаьтта промыслай управлене ерригача подразделенешкара резерваш лахара, кІезига эффективность йолча керттерча фондех мукъалалара болх, оборотни, нормировани ю фондаш тохкаш латт — бокъонца хила майоаггІара йола нормативаш уттаяр духьа. Цо кхы а дукхагІа лакхбергба тха предприяте рентабельноста боарам.

ХІанзалца вай дийцар мехкдаьттеи гази яккхарах лаьца да. Цхьабакъда, бурув деттараш а бита йиш яц хьоаха ца беш. Мехкдаьтта промыслай управленена чуйоагІаш я тохкама вІоарга бурув детта ши контора. Атта бац бурув деттарий болх, уж даим лаьттан чений аьрдагІалца къувса дезаш хул. Цхьабакъда, шоаш юха ца кхобеш чІоагІа къахьегаш хиларца мехкдаьтта дукхагІа дахара йола боккъалара база хьахулийтараш уж ба, цар хадданза керд-керда кІедж етта скважинаш дІател эксплуатационникашка.

1965 шера № 1 йолча бурув деттача конторерча мастера И. В. Левшина бригада Тийрка дукъ тІа гІирсаица кийчъяьча къаьнарча майдане духхьашха гучадаьккхар тахканза йолча лохехьарча мела горизонташкара мехкдаьтта. Мах баь ца валлал боккха ба цу бакъдолчун лоархІам: лохехьарча мела отложенешкара мехкдаьтта даккхаро кхы тІа а резерваш хулийт мехкдаьтта ресурсаш юхаметтаувттаяра, хІаьта Малгобекско-Вознесенски майданера мехкдаьтта дахара дика аьттув бола перспективаш хьагуча а йоах цо.

Бурув деттача шинна а контора дика чакхъьккхар укх шера хьалхара квартал а планови заданеш 101,4 процент кхоачашъяьй, 66 эзар сома пайда баьб.

Мехкдаьтта доахарийи бурув деттарийи балха боккхача лоархІамера я управлене гІонна йола цехаш: ремонтно-механическа, хин, электромонтажни, чудуттача мехкдаьтта дІаахийтара цехаш, кхыяраш. Цу ерригнеша а толамца йистелькхар укх шера 1 квартал.

Цхьабакъда, тха управлене балха юкъе толамел совгІа долаш да кхоачамбоацараш а. Уж керттерча даькъе дувзаденна да промыслаш гІирсашца кийчъяр мехкдаьтта дахара темпел тІехьадусаш хиларца. Кхы мел дар ца дийцача а тоъаргда бІаьш миллионаш хула газ — химически промышленноста йола маьхера бедал факелашка йоагаеш хиларца мехка халкъа боахама цо Іалаьмате доккха зе деш хилар аьлча. Миллионаш сомашца дархІал да из йоагаярах хула зе.

Газах, йоа а ца еш, бизза пайда ийбелга вІаштІехьдаргдац хІанз хьалъеш латта Вознесенски газобензинови завод хьалъяь яьлча мара. Цхьабакъда, из хьалъяь йоаккхилга чІоагІа тІехьадувл, хІаьта хІанз из хьалъеча латта гІулакхаш 1966 шера а из хьалъяь йоале тамаш йолаш да. Из завод укх шера болх бе йолаялийтара де деза гІулакхаш делга чекха вІаштІехьдаккханза дарглац, хІаьта царех керттердар дукхагІа низ бола подрядчик из хьалъяра юкъеозилга а да. ТІаккха мара дІадаргдац хІанз йоаккхача газах 35 процент мисселяр факелашка йоагаеш йоаелга.

ВорхІ шерарча а 1965 шерарча а балхах хьахиннараша тешам болийт МалгІабика мехкдаьттахоша шоашта хьалхашка оттадаь декхараш дизза кхоачашдергхиларах. Цхьабакъда, хІанз тхона хьалхашка латтараш кхы а доккхагІеи бехктокхамеи декхараш да, хІаьта уж кхоачашдара хІаравар ше йолча моттиге кхы а дикагІа гІулакх вІаштІехьдоаккхаши боахам лело ховши а хила веза. 1966 шера оаха 1965 шерарчул дикка дукхагІа мехкдаьтта даккха деза, кІалхарча меле мехкдаьтта доаллача моттигашта оконтуривани елга йистедаккха деза, юрски отложенешка кхоача 2 скважина яккха еза.

Уж декхараш хала-м да, цхьабакъда, кхоачашдулургдолаш да. Цунна бола тешам ба СССР халкъа боахам дегІаккхувлара пхе шера планах йолча КПСС XXIII съезда Директиваша хьинар айдаь йола, дукхача шерашка вІаштІехьъювлаш хьаьхка чІоагІа бурув деттарий, эксплуатационникий, гІонна йолча цехий коллективаш йолаш хилар.

Н. ГОГИН,
«Малгобекнефта» НПУ экономикаи къахьегам вІаштІехьбаккхареи лабораторе начальник.

Тамбовски область. Юрташка бахача наха юкъе КПСС XXIII-ча съезда решенешта пропаганда яра Тамбовски областе вІашагІъеллай 21 районнии пхиъ областной агитпоезд. Цига дакъа лоацаш ба йоккха говзал йола лектораш, докладчикаш, самодеятельни артисташ, киномеханикаш, книжкаш дохкараш, бытови гІулакхаш деча комбината болхлой.

Агитпоездашка дакъа лоацараша кхачкарча станашка арахец боевой листокаш, молнеш, советски законодательствахи къахьегама дешаехи лаьца консультацеш ю. Агитационно-массовии культурно-просветительни балха юкъе дакъа лоацаш ва 400 совгІа парте обкома, ВЛКСМ а КПСС а районни комитетий, культура учреждений болхло.

Сурта тІа: КПСС Уваровски районни комитета агитпоезд районерча колхозашкеи совхозашкеи йодаш я.

ТАСС фотохроника.

Вахарца бувзаш...

СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара кийчо ю Шаьла района КПСС XXIII-ча съезда решенеша къахьегамхой политически производственнии хьинар чІоагІа айденначча хьалашка. ХІанз, тха пропагандистий, лекторий, агитаторий низаш тІадерзадаь ла бІаьстан-кхашкара балхаш толамца чакхдахарал кердача пятилетка хьалхарча шера а 2-ча квартала а производственни планаш ханал хьалха кхоачашъярах къахьегамхой оарцагІбахара, съезда решенешта шерра пропаганда яра.

Наха юкъе идейно-кхетама болх беш боккха низ ба тха районни партийни организаце: 1300 агитатор чувоагІа 52 агитколлектив я, 400 лектор, 100 пропагандист ва. Цар низаца 3000 совгІа беседа, доклад яьй, лекци йийшай КПСС XXIII-ча съезда материалех, В. И. Ленин ваь 96 шу дизарах, СССР Лакхехьарча Совете хургдолча хоржамех.

Боккха агитационно-массови болх бу дика кийчъяьча агитпункташка. Укхаза хІара кІирах лекцеш еш, тематически сайренаш, хаттарийи жоппийи сайренаш хул, производстве хьалхле лелаерашца вІашагІбетталу. Агитпункташка массаза долаш да керда газеташ, журналаш, истола тІара довзараш.

Дика вІаштІехьбаьккхаб агитационно-массови болх «Шалинский» совхозе (парткома секретарь нов. Сайдаев). Ленина цІерахча колхозе (парткома секретарь нов. Данкаева), дулха комбинате (партбюро секретарь нов. Гунько). Цу боахамий партийни организацеша чІоагІа къахьег нахаца беча политически балха формаш эргаьхьа тоаяра, пропагандисташтеи агитатораштеи хадданза новкъостал дара.

Йоккха терко ю тханцига нах бахбахача моттигашка агитационно-массови болх вІаштІехьбаккхара. Кхоалагьа шу да 600 лекторо цІагІа болх бу. Цар чулоац 9 эзар совгІа саг. ХьалххагІе оттаяьча планах еш цига естественно-Іилмани общественно-политически темаех йола лекцеш, цхьан ханна диафильмаш а гойташ.

1-ча апреле дена цІагІарча ерригача лектореша шоай планашта юкъедихьад хІара кІира КПСС XXIII-ча съезда материалехи, ленински деноехи, 1-ча Майна кийчо ярахи, СССР Лакхехьарча Совете хургдолча хоржамехи беседаш елга.

Агитационно-массови болх беча хьинаре дакъа лоац комсомольски организацеша, культпросветучрежденей болхлоша. Бригадашкеи, фермашкеи, промышленни предприятей цехашкеи цар вІаштІехьдоаккх лекцеш ешилга, беседаш елга, цул тІехьагІа агитбригада концерт оттаду е кино гойт.

ДІахьош болча массово-кхетама балхах дика беркат доал колхозий, совхозий, промышленни предприятей производственни балха тІа. Лакхарча агротехнически боарам тІа чакхоах бІаьстан-кхашкара балхаш, тІехкхоачашъю паччахьалкхенга хьайбай продукци йохкара планаш.

Цунца цхьана агитационно-массови балха тІа хІанз а долаш да кхоачамбоацараш. БоагтІача боарам тІа яц гойтара агитаци, лерттІа вІаштІехьдаьккхадац социалистически яхьа итогаш елга, иштта кх. дІ.

Уж гІалаташ тоалургдолаш да. Партийни организацеша шоай низаш тІадерзаду хІанз таханарча дено дІалехачоа жоп лургдолча беоса агитационно-массови балха боарам лакхбара.

Б. АБАЕВ,
КПСС Шаьла райкома секретарь.

Цхьана оттаяь советско-сирийски коммюнике

Советски Социалистически Республикай Союза правительства вехарах вена официальни визитаца 18 апрелера дена 25 апреле кхаччалца Советски Союзе хилар правительственни делегацена керте лаьтта Сирийски Арабски Республика Премьер-Министр д-р Юсеф Зуэйн. Цунна улувбаьнна баьхкабар министраш, хІаьта иштта бехктокхамера эксперташ а специалисташ а. Москве хиларал совгІа, Ленинграде а Волгограде а хилар беза хьаьший.

Цхьана оттаяьча советско-сирийски коммюнике тІа белгалдоаккхача тайпара, Сире Премьер-министр КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева тІа а ийцар, хІаьта цун цунца доттагІал тІехьа гуччахьара къамаьл а хилар.

Премьер-министр Юсеф Зуэйни цунна улувбаьнна баьхка нахи визитаца СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорный волча хилар, дуккхаза а къамаьлаш дир СССР Министрий Совета Председателаца А. Н. Косыгиницеи Советски Союза кхыча кулгалдеча деятелашцеи. ОагІонашта юкъе переговораш хилар.

Дег тІарчеи дІа-юха дувцар кхеталечеи хьалашка чакхъяьнна переговораш йолча хана гуччахьа дагабаьлар Советски Союзаи Сирийски Арабски Республиканеи юкъера доттагІалени барт-цхьоагІони гІулакхаш дІахо дегІаккхувларах долча тайп-тайпарча дешашта, маларра дийцар шинна а оагІонна цхьатарра хьаштдолаш дола дунен халкъашта юкъерча гІулакхий а ГаргарчеиЮкъерчеи Малхбоаленерча гІулакхий а дешаш.

ОагІонаша чІоагІа раьза хинна бакъдир Сирийски Арабски Республиканеи Советски Союзаи юкъе дика доттагІала гІулакхаш хилар. Сирийски оагІоно хьакхайкадир, Сирийски Арабски Республика халкъи правительствои Советски Союза халкъацеи правительствацеи кІоаргга а цІенача дег тІара а уйла йолаш хилар, хІана аьлча Сире Іарбий халкъо чакхдаха лаьрхІа шийна хьалхашка оттадаь социалистически къамани гІулакхаш кхоачашдар а ший къаман экономика дегІайоалаяр а духьа лоаттабеча къовсаме цар пайданереи маьхереи новкъостал дендаь.

Советски оагІоно хьакхайкадир капиталистически боацача наькъапа мохк дегІаккхувла дага йолча Сирийски Арабски Республике чакхйоахаш а чакхъяха лаьрхІа а йола социально-экономически эргалонаш ше кхетаеши цар лаккха мах беши хилар.

ОагІонаша хьакхайкадир социалистически эргалонаш яр мохк тІехьбисара этап дІаяккхара, къахьегамхой мукъабахара, производительни низашта йизза паргІато дулга вІаштІехьдаккхара, халкъа творчески хьинар хьагучадаккхара эгара дикагІа бола никъ хилар.

ОагІонаша бакъдир, дІахо политически, экономически, торгови, культурни кхыча доакъошка деладу барт-цхьоагІои гІулакхаш цхьатарарча бокъоний, къаман суверенитета вІаши сий дареи юкъе ца гІертареи ларда тІа дегІаккхувлара хиланза дарг мел доаца объективни хьалаш долаш Советски Союзи Сирии хилар. ОагІонаша Іомайир укх гаргарча хана шинна а мехка юкъера барт-цхьоагІон гІулакхаш леладара йола торонаш, уж гІулакхаш леладарца ювзаенна йола хьадда планаш йийцар.

Сирийски оагІоно хоам бир, Ефрат яхача хи тІа плотина а гидроэлектростанци а ше хьалъергхиларах. ДоттагІалеи вІаши юкъерча цІенача гІулакхийи духага хьежжа советски оагІоно сирийски оагІонна ловш дар хьал а лаьца, дІакхайкадир уж гІирсаш хьалдеча, данза дарг доаца проектно-изыскательски тохкамеи балхаш дара, энергетически гІирсаш дареи оборудовани а цхьайола материалаш а телара наькъаца а хІаьта иштта эшшаш дола кредит а луш, оборудовани вІашагІйоллача, нийсъеча, болх бе йолайодийтача технически новкъостал дара наькъаца а Сирийски Арабски Республикана гІо де ше раьза хилар.

Сирийски оагІонна ловш хиларах тарра дийцар шинна а мехка юкъе технически экономически барт-цхьоагІон гІулакхаш леладара кхыдола дешаш.

ОагІонаш дІа-юха дагадаьлар шинна а мехка юкъера торговли дегІайоалаяра гІулакха а. Цар лаккха мах бир дукха ха йоаццаш Дамаске кулгаш яздаь йолча дукккача ханна яьча соглашенеи расчетах йолча соглашенеи лоархІама, Москве дІа-юха ийцар уж белгалъяь соглашенеш 1966 шера 21 апреле дена чІоагІлуш хиларах дола документаш.

ОагІонаша хьакхайкадир шинна а мехка юкъера торговли дегІаяхар ловш шоаш хилар, цар барт вІаштІехьбаьлар укх гаргарча хана Дамаске Советски Союзаи Сирийски Арабски Республиканеи юкъерча торговлеи платежийи хьакъехьа кхы тІа а оттадаьча протокола кулгаш яздар духьа переговораш яра.

Советски Союзеи Сирийски Арабски Республикаи правительстваша хьакхайкадир машар безаш йолча кхыча паччахьалкхенашца цхьана дунен халкъашта юкъера кхоккам кІаьдбар духьа, машар чІоагІбар духьа, дунен керда тІом ца хилийтар духьа къовсам лоаттабе чІоагІа лаьрхІа шоаш хилар. Цар бакъду тайп-тайпара общественни строяш йола паччахьалкхенаш машаре яхара принцип массаза а шоаш хьаллоацаргхилар.

Шинна а оагІоно белгалъяьхар Азе, Африка, Латински Америка цхьадолча мехкий халкъашца лелаю керда империалистически агрессии цу агрессе хьалоаттаеш йолча реакце выступленеши. Цар бакъдир палестински Іарбашта шоаш раьза хилар, цар хьаллоац ГаргарчеиЮкъерчеи Малхбоаленера кхоккам чІоагІбар духьа империалистически низаша пайда эцаш йолча сионизмана духьала нийсхонца лоаттабеча къовсамера цар законни бокъонаш.

ОагІонаша хьакхайкадир Іарбий халкъо Адене, Аравийски ахгІайрен къулбехьене, кхыча протектораташка кхыча мехкара еча империалистически державай оккупацена духьала лоаттабу къовсам шоаш хьадда хьаллоацаш хилар. ОагІонаша хьакхайкаду Йеменски Іарбий халкъ шоаш чІоагІа хьаллоацаш хилар, цар хьаллоац ший мехка республикански режим чІоагІъе йизза бокъо йолаш из хилар.

ОагІонаша геттара харцахьа лоархІ дунен халкъашта юкъерча машара цІенхаштта кхерам тІатесаш йола Къулбехьен Вьетнамера американски империализма интервенции Вьетнама Демократически Республикана духьалара цун агрессии. Шинна а оагІоно йизза хьаллоац Вьетнамера гІулакхаш машара наькъаца къоастадарах йола ДРВ правительства предложенеши Къулбехьеи Вьетнам мукъаяккхара Къаман фронта программеи.

ОагІонаша бакъду, дерригача машар безаш долча мехкийи паргІато езаш долча халкъийи барт-цхьоагІо — из духхьал ше цаІ мара боаца колониализм дІайоаккхаргйола нийса никъ хилар. Цар хьахьокх Іарбий дунен чура кортамукъален болам вІашагІбаккхеи тоІабеи гІерташ империалистически паччахьалкхенашеи реакце низашеи цахадлаш леладу гІулакхаш. ОагІонаша лоархІ цу гІулакхашта духьала латтари къаьста, тІехьадиса хиларца, колониализма дерригача тайпашца коталонца къовсам лоаттабари духьа цун прогрессивни патриотически низий барт-цхьоагІо хиланза ярг ца хилар.

ОагІонаша хьакхайкаду Арабски Малхбоалене «исламски» оалаш йолча пакта байракха кІал колониализмаи реакцеи низашца кийчъеш йола, маларра аьлча дынца дувзаденна цхьаккха а хІама доацаш йола тайп-тайпарча блокий проекташ бусалба нахах болча Іарбий къахьегамхой хьашташта духьала ерзаяь а алхха йоккхийча мехкдаьтта монополей, реакце, колониализма гІулакх деш а хилар.

ОагІонаша хьаллоац кортамукъаьяннача паччахьалкхенаша цхьатарра йоацача бокъонех отта а даь, империалистически паччахьалкхенаша шоашта качдехкача договораштеи соглашенештеи духьала лоаттабу къовсам, хІаьта иштта хьаллоац пар наькха территореш тІара кхыча мехкий базаш дІадхар духьа лоаттабу къовсам а. Цар белгалдаьккхар европейски кхерамзле чІоагІъяр массане а юкъара машара лоархІаме хилар, цу дешах шоашта хетараш дийцар.

Советски Союзеи Сирийски Арабски Республикаи правительстваш духьала я дунен халкъашта юкъерча гІулакхашка кхохкам хулийташи дерригача мехкашка экономически прогресс сецаеши малхбузехьарча империалистически державаша сихлаь герз хьалара. Ядерни герз дІадоаржа ца дара хьакъехьа сихагІа дунен халкъашта юкъера договор дара тІехьа латт оагІонаш. ОагІонаш раьза да дунен тайп-тайпарча районашка ядерни йоаца зонаш хьаяро машар чІоагІбара гІулакха юкъе шийгара доагІаш дола дакъа лоацаргхилара.

Советски Союзеи Сирийски Арабски Республикаи правительстваша хьакхайкаду доктор Юсеф Зуэйни сирийски делегации визитаца Советски Союзе бахкаро а хІаьта иштта шинна а оагІонна юкъе толамеи доттагІалцеи хиннача переговорий результаташа а советско-арабски традиционни доттагІал дІахо чІоагІдергхиларах, сирийски советски халкъий хьаштий, машара гІулакха, къамий лоІамеи паргІатони аьттув боаккхаргхилар.

Паччахьалкхенна керте латтачун цІерахи Сирийски Арабски Республика правительства цІерахи Премьер-Министра Юсеф Зуэйна Сирийски Арабски Республике хьийхар СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорныйи СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгини. Шоаш хьоашалгІа хьехар цар баркал а оалаш дІатІайийцар. Визит хургйолча ханах дагабаргба дипломатически наькъашка гІолла.

(ТАСС).

ЗАВОДА ПРОДУКЦИ ШЕРЛУРГЬЯ

Тха завод семилетка тІехье я. Из хьалъе йолайир семилетка хьалхарча, 1959 шера. Яьсса иллача ара цу кІеззигача хана хьалъэттай тоаенна завода корпусаш, хьахиннай хІанзарча ханара, вахара аьттув бола городок, хІана цига бахаш ба завода болхлой, инженераш, техникаш.

КПСС XXIII съездо тІаийцача халкъа боахам дегІаккхувлара пхе шера планах йолча Директиваша къоастам бу промышленность гІоръяьнна чІоагІа дегІаяра. Доккхий декхараш латт тха коллектива хьалхашка а. XXIII съезде нов. Л. И. Брежнева яьча доклада тІа йоах, предприятешта йоккхий бокъонаш еннай, хІаьта гІулакха ка ялар кулгалдеча а инженерно-технически а кадрай инициативах, уж лерттІа гІулакхаш чакхлоахаш хиларах, экономически дегІахара чоалхане декхараш хьаккхашта къестадеш хиларах, планаш кхоачашъяра, производства эффективность эггара нонагІча тайпара лакхъяра предприятей коллективаш оарцагІъяха могаш хиларах тийша а да.

Из деррига а бехктокхами материальни хьаштдолаш хилари лакхдалар а бахьан долаш тха заводской коллективо, ший къаьнача планашка юха хьажа а хьежа, специализацехи кооперированехи, хІаьта иштта моттигерча хьалех а эггара дукхагІа пайда ийбелга ларде лаьца йола керда план оттаяй.

Тха заводо хІанз кхаь тайпарара инструменташ ю. Вай промышленносто еча инструментий деррига тайпаш электро кхераме да. Цудукъа промышленноста, Іилма-тохкама а проектни а институташта хьалхашка оттадаьд шолха изоляци йола инструмент яра декхар. Къаьнарча конструкцеех йола инструменташ 1967 шера дена арахеца бокъо йоацаш соцаю.

Долче, керда мощносташ караерзаелга керда конструкцеш вІаштІехьъяхарца цхьан ханна лела деза тха (цу тІа а керда конструкцеш вІаштІехьйоахилга хьалхадувлаш аха а деза), хІана аьлча шоллагІча изоляце ший овлангара дена хувц изделе конструкци. Цу балха а цунна тІеххьа е езача технологически кийчонна а лакха квалификацеш йола инженерно-технически болхлойи гІулакхера нахи эш. Цу балха проектни институташ юкъеоаро хьал кІезга-дукха аттача доакх, хІаьта а бизза кхоачам бац, хІана аьлча цар балхаш, массаза а яхар мо, дукха а кхы тІа тоаде дезаш хул.

Завода йоккхий производственни мощносташ а дукха къахьегама ресурсаш а я, цхьабакъда, кхоачамхилал квалифицированни болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхера нах бац. Долче, заводе хьаштдолла хІамаш дуккха а хьаелга дика дегІаухаргдар, нагахьа санна производство кийчъеи конструкцеш, технологически процессаш вІаштІехьъяьха дІайолаялийтеи завода новкъостал доре.

Из теркал а деш, Ростовски «Электроинструмент» яхача заводаца цхьана юкъарча пхе шера плана проект оттаяьй. Цу тІа теркаллеш да шинна а завода деррига аьттув бола а боаца а гІулакхаш.

Ростовски «Электроинструмент» яхача заводо арахеца продукци тхьаяр морг я, цун дика кийчъяь экспериментальни а инструментальни а база я, лакха квалификацеш йола инженерно-технически болхлой а ба.

Шинна а заводо шоаш кара йолча СССР гІишлойи наькъийи машинаш яра Министерства главстройинструмента начальникага докладной дахьийтадар 1966 шера феврале. Шин завода директораша кулгаш яздаьча цу тІа йоахар:

Ростовски «Электроинструмент» яхача заводо ший экспериментальни база шеръе еза, электроинструменташ хьае ца езаш из завод йизза мукъа а йоалийташ. Цу заводе электроинструмента керда конструкцеш вІаштІехьйоахаргья, опытни образецаш кийчъергья, юкххьанцара промышленни сери арахецаргья. Цул тІехьагІа караерзаяь яьнна производство ший кхоачо а тІехьа тха заводага хьатергья. Цул совгІа, Ростовски заводо шоайцига хьаергья тха завода продукцена комплектаци яра йола ерригa двигателаш, уж хьаярах электротехнически министерства заводаш мукъа а йоалийташ.

Наьсарен «Электроинструмент» яхача заводо ерригa товарни электроинструмент хьае еза, цу даькъе хІанзалца Ростовски заводо еш хиннар а тІехьа. Цу тІа а коллекторни двигателий ларда тІа электроинструмент хьаеш йола СССР-е ше цаІ мара йоаца завод а хургья тхачох.

Цу тайпарча специализаце торо хулийт 1970 шу тІаккхоачаш шинна а заводо арахеца электроинструмент 17 миллион сома маьхеи 1972 шу тІаккхоачаш 24 миллион сома маьхеи хулача дІаккхоачае. Цунца дувзаденна дикка дукхагІа хургба заводе болх беш бараш.

Лакхехьа дийцарех гуш махиллара, тха коллектива хьалхашка оттадараш доккхий а чоалхане а декхараш да. Цхьабакъда, уж кхоачашдулургдолаш а да, хІаьта керда пятилетка ханал хьалха кхоачашъярах халкъа боахама чІоагІа эшаш йола электроинструменташ дукха а эзараш планал совгІа хьаярах деррига тхоай низаш тІа а дохийтаргда оаха.

А. МАЛЬСАГОВ,
Наьсарен «Электроинструмент» яхача завода директор.

«СЕРДАЛО»
2-гІа оагІ. 28 апрель, 1966 шу.

ЭЛЕКТРИФИКАЦЕ ПЛАН ОТТАЕШ БА

Укх деношка Iалальмате дукха балхаш деш ба юртарча электросетий инженерно - технически болхлойн Грозэнерго районни управлене проектировщикаши. Грознерча электрически сетей болкошца цхьан юрташка электрически свет чуйиллара пхе шера план оттаеш ба уж.

Кхаь лостамах ду уж балхаш. Эггара хьалхе белгальяха еза республикин свет чуйиллаза йола юрташ. Из лоархIаме гIуллакх тоххаш ю районни электрически сетей проектироване группай кулгалхо Кирпилев Николай Михайлович. Пхе шера план оттаяле электролинеш йохкаргйола моттигаши реконструкци е езаш йола трансформаторни подстанцеши белгальяха еза. Из болх беш ю Свердлик Николай Захаровичa кулгалду болхлой группа. Цул совгIа, дIадолладь электрификационни балхаш чекхдаханза йиса районаш а я белгальяха езаш. Уж деррига балхаш чекхдаьха баьиначул тIехьаьгIа массайолча юрташка электросеет чуйиллара пхе шера план оттаергйолаш ба энергетикаш.

Х. СУРУДЖАНЦ.

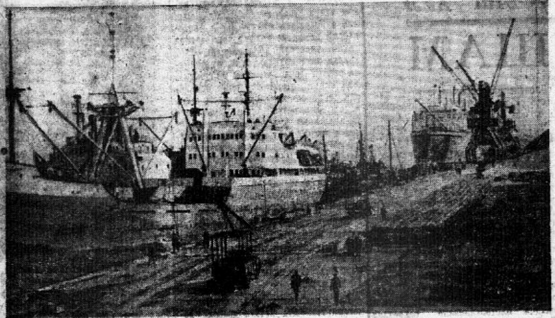

Эстонски ССР. Чкъаьрий дукхагIа доахаш хиларца дувзаденна Таллине хьалъеш латт чкъаьрий лувцача кемашта йола керда порт. 70 гектар хулча цун территоре тIа хургья холодильниккий чкъаьрий хьайдеча, чкъаьрий цIендеча, ремент еча предприятей комплекс. Порта хьалхара аргIа болх беш я. Кердача пятилетке хьалъяь аргья Таллински чкъаьрий порт.

П. КУЗНЕЦОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

100 эзар Iаьхар кхебергба

Укх шера цхьа бIаь эзар Iаьхар хьалкхебе лаьрхIад Шелковской района жа леладераша. Халеи бехктокхамеи дехкар да из.

Жа дахкара кампани дика чакхйоалаш хиларах а дахка жерчи хьахинна Iоахарийи дикача хьалашка хиларах а из декхар толамца кхоачащдергхиларах дог доахилга я тха. ДIададахача шера 110 эзар жийна аьрхI лаьллабар, хьахиннача 109 эзар Iаьхарах ноаноех дIакъоастадеча хана 104 эзар мара бацар. Дукха эсала Iоахарий дохка дийзар тха дIаяхача гурахьа. ЦаI ах шу даьннача цIунтошта аьрхI лоаллар оаха, цулухьа эсалеи гIийлеи хулар цар Iоахарий. Грозненски фух дела жа тIехьа кхув, цулухьа цIунтой 1,5 шу даьннача хана бокъонца низ болаш хилац. Укх шера 98 эзар жийна аьрхI лаьллаб, хIаьта 12 эзар цIунто дегIаца низ боллалца ца бахкийташ битаб. ДIададахача шера хIара бIаь жийна тIехьа 95 Iаьхар мара ца кхебаьча метте доккхийча жерчашта тIехьа 105 могаш, низ бола Iаьхар кхебе йиш я. Уж санна дола Iоахарий дIа ца къасташ, онда хьахул, цул совгIа аьрхI ца лоаллаш дитача цIунтоша аьрхI лаьллачарел кIезигагIадале а цхьа килограмм дукхагIа тха а лургла. Жа дахка кампани дика лел деррига боахамашка, «Красный пахарь» яхачеи Кирова цIерахчеи колхозашкарча цхьанцадолча Iулашкара дIаиккхача. Цига паратиф яхача лазарах цамогаш хулаш жерч ост а дувл, тоъал Iоахарий довш дIа а къест.

Юкъера лаьрхIача деррига боахамашка хIара бIаь жийна тIехьа 120—125 Iаьхар хьахул, хIаьта къаьст-къаьстача боахамашка кхы а дукхагIа хул. Дукхача бригадашка хIара жийна тIехьа 150 Iаьхар кхебу тха районе.

Иштта, масала, Социалистически Къахьегама Турпала Н. А. Эсмухамбетова гIулакх деча бригаде ткъаь дийнахьа чакхъяьлар жа дахкара кампани. ХIара бIаь жийна тIехьа 150 Iаьхар хьахиннаб укхаза. Иштта хьокхамаш да «Красный пахарь» яхача колхозерча Т. Баймурзаева, «Путь к коммунизму» яхача колхозерча А. Конакова, Менжинске цIерахча колхозерча А. Сантова, «Шелковский» яхача совхозерча Ф. Титовеи Социалистически Къахьегама Турпала У. Амитовеи бригадашка а. ХIара бIаь жийна тIехьа 130 Iаьхар кхебар кIезига лоархI хIанз.

Дукха кхоачамбоацараш да желашка латтача хана Iоахарашта хий мелалара балхаца. Сакманаш лелаеча щиташ тоъац.

Цхьабакъда, уж кхоачамбоацараш низ кхоачачох дIалоахаш да.

Шелковской района жа леладераша хIанз доахача толамашка хьежача, 100 эзар Iаьхар хьалкхебергба, аьнна, тIайица лакхара социалистически декхар толамца кхоачащдергхиларах теша йиш я.

И. АНТОНОВ,
Шелковской районни производственни юртбоахама управлене керттера зоотехник.

ТОЛАМИЙ НОВКЪА

ЧIоагIа хьинар айденна къахьийгача Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода мехкдаьттахоша селхан кхоачашйир сийрда мехкдаьтта продукташи валови продукции араxецара биъ бетта задани. Массехк ди хьалхагIа кхоачащъяьяр шоай заданеш завода дикагIа йолча хьалха латтача коллективаша. Ткъаь кхоалагIча апреле валови продукци араxецара план 106,9 процент кхоачашйир нов. Г. Я. Хабасахалова керте латтача цеха коллективо. Цу коллективе дикагIчарех лоархIаш ба газофракционирующи установка болхлой нов. С. А. Ахмадов керте латтача установка коллектив. ДикагIчарна юкъе йоах нн. А. И. Еськова, Ю. Е. Ковалевай, В. П. Варламовай цIераш.

Укх шера биъ бетта пхи процент лакхъеннай цу цеха къахьегама овсарле, кхойтта эзар сом кходаьд продукцега дIадодар лохдарах.

Дика къахьийгад укх шера нов. Акименко Владимир Федорович керте латтача цеха коллективо. Цар кхы а лакхагIа я къахьегама овсарле — 106,2 процент.

Л. ФОМЕНКО,
тха штате йоаца корр.

«Малгобекнефта» НПУ ремонтно-механически цеха коллективо дика толамаш даьхад пятилетка хьалхарча шера. Хьалхарча квартала план тIехкхоачашъяьй. Май сийна вахте а этта, хIара денна цаI-ах норма кхоачашъеш къахьег цу цехерча токарь нов. Торшхоев Джабраила Асгире.

Сурта тIа: А. Торшхоев.

И. Плиева сурт.

ШЕКАРА СВЕКЛА ДИКАЛ ЛАКХЪЕРГЬЯ

Халкъа боахам дегIабара кердача пятилетке йоаккхача продукце дикал лакхъяра боккха теркам тIабохийт. Промышленносте чакхйоаккхаргйолча юртбоахама бедала ассортименти технологически свойства дикали тоъал лаккъяра де деза гIулакхаш кхоачашде лерхI пятилетках.

Шекар доаккхача заводе дIачулуча шекара свеклах тоъал дукха шекар-доаллаш хила деза.

Дукха шекар доаллача фух йола шекара свекла вай дIаюйя а тIехьарча шерашка свеклацара шекар совдувла дезача кIезиглуш латт. Цу гIулакхо вай декхарийла ду свеклацара шекар совдаргдолаш из кхеяра нийсагIа йола приемаш лаха, шекара свекла кхеяра малагIа агротехнически мероприятеш кхоачашъе еза хьажа.

Iилмахоша лаьрхIачох вай мехка шекара свеклах доалла шекар процента итталагIа дакъа хиллал лакхделча, из 50—60 эзар тонн шекара нийса да. Цул совгIа, цар белгалдоаккх, хIанз вай деча тайпара духхьал эзача тараза хьаьокха доал мара ца лоархIаш шекара свекла хьайийяро цунцара шекар совдаккхара новкъарле елга, хIаьта свекла складашка лоаттаеши чакхйоаккхаши сезонах Iоадаьча шекарах дикагIа дола дакъа довш хилар а.

Эррисоюзни шекара свекла Iилма - тохкама института опыташа хьахьекхад, латтачеи хургйолчеи ха-оттамга хьежжа мел, малагIча хана тасса эза нийса белгалдеш азотни, фосфорни, калийни удобренеш товсарца мара шекара свекла хьувкъам лакхлург ца хилари цунцара шекар совдоаккхалург ца хилари.

Шекара свекла хьувкъараи из шекар доаллаш хилийтараи чIоагIа Iатткъ вай республика дукхагIа долча боахамаша севооборот ца лелаяри из культура хьувкъара дика йоаца культураш хьалхарча шера дIайийна хиннача лаьтта дIаери.

Iилма-тохкама учрежденей даннеех шекара свеклацара шекар кIезигду азотни удобренеша. Цхьабакъда, овлай хьувкъам сов боаккх цу удобренеша, из бахьан долаш цхьан гектара тIара доала шекар дукхагIа хул.

Фосфорни удобренеша кIезиг-дукха шекара свекла хьувкъам лакх а бу, цунцара шекар сов а доаккх. ХIаьта а фосфор дукхагIа тассарах свеклацара шекар совдаргдац. Калийни удобренеша дикагIа новкъостал ду свеклацара шекар совдалийтара, къаьстта боарамал совгIа из тессача, цхьабакъда, овлай хьувкъам фосфореи къаьстта азотеи санна совбаккхац цо. Свеклацара шекара процент дикка лакхлу фосфорно-калийни удобренеш тайсача. Царех азот техача шекар кIезиглу.

Питательни веществаш кIезига йолча лаьтта кхо диллача свеклацара шекара процент дикка лакхлу.

Тайп-тайпарча способех товсаш микроэлементаш тайсача гучадаьннад свеклацара шекар массахана совдоалаш ца хилар. Хетаргахьа, микроэлементий эффективность, уж растенеша чулаца йиш йолча формах лаьттанца хиларца дувзаденна да.

Иштта дукххача шерашка аьча опыташа хьахьекхад, лаьттан климатически метеорологически хьалашка духхьал удобренех боала пайда теркал барца мара шекара свекла хьувкъам лакхберг ца хилар, цох доалла шекар совдоаккхалург ца хилар. Цудухьа республика хьалашка хьежжа опыташца оттаьча тайпара тувса еза удобренеш.

Ала деза шекара свекла кхеяра хьалха латта агротехника карзерааяра процесс Нохч-ГIалгIайче йизза чакхъяьнна ца хилар. Цудухьа заводе чакхдаха дIачулуча мерзача овлай дикал (шекар доаллаш хилар, физически биологически свойстваш) хIанз а лоха я. Дукха мазаш долаш хул шекара свекла. Из бахьан долаш шекар доаккхача заводе шекара свекла чакхъяккхара дукхагIа Iи а диффузионни урсаш а эш. Белгалдаккха деза, мазаш дукхагIа ме хула шекара свекла лачараш лоацагIа хулилга, овлашта обработка е хала долга.

Дика ховш да, чакхйоаккхача шекара свекла дикал заводе хьадоалача шекарга хьежжа лоархIалга.

Мехка эггара кIезигагIа шекар доалла свекла вай республике кхею.

Шекара свеклах кIезига шекар даллара маIан духхьал лаьттан-климатически хинна ца Iеш агротехнически хьалаш а да листа дIаер, растеней питани, хIаьта лазаращеи зуламерча са доахкача хIамашеи телхар, вешта аьлча шекара свекла кхеерий ца хилийта низ кхоачаргболa а дIадаха деза а бахьанаш.

Къилбаседа Кавказа Iилма-тохкама учрежденей, опытни станцей, шекара свекла дIаювча боахамий даннеех лазараш ца хулийташ хьалха латтача агротехниках дIаювш хилча республике шекара свекла дIаювча районашка 16—19 процент шекар доаллаш свекла кхее йиш хургьяр.

Дика шекара свекла кхеяра дош хоадамболлаш ца къоастадича из чакхйоаккха промышленность республике дегIайоалае йиш хургьяц. Практически из кхоачащдулургда, нагахь санна шекара свекла духхьал таразах ийяь ца Iеш цох доалдача шекарга хьежжа хьа а ийеш ахча теле.

СССР цхьайолча заводашка шекара свеклах доаллача шекарга хьежжа ийю из дIа. Из гIулакх юкъе доаладича бакъахьа да вай республика шекар доаккхача заводе. ТIаккха шекара свекла кхееча боахамаша оттаьча базисах хьатергья шекара свекла (15—16 процент шекар а доаллаш), хIаьта цунца цхьана материальни хьаштдолаш а хургда, хIана аьлча хьачуеннача свеклах луш бела мах таразагеи цох доаллача шекарген хьежжа тергба. Цу гIулакхо боккха пайда бергба бедал лоаттаераштеи паччахьалкхеннеи. Свеклах доалла шекар совдаккхаро торо хулийтаргья цахадаш шекар доаккхача заводага болх байта, хIаьта чакхйоаккхача бедала единицах доала шекар дукхагIа хургда.

Арахецача шекарга хIежжа хургда завода производственни программа эффективно кхоачашъяр. Цхьабакъда, Нохч-ГIалгIайчен шекар доаккхача заводе 1964 шера ноябрь болалуш шекара свеклах хьадоалаш хинна шекар 6,5 процент мара яцар, хIаьта сезонах юкъера лаьрхIара — 7,4 процент.

Из санна дола хIама дIахо ла мегаргдолаш дац е республика шекар доаккхача промышленноста болхлоша а е шекара свекла кхеераша а.

1936 шера РСФСР-е чакхйоаккхача шекара свеклах хьадоала шекар 15,2 процент дар, 1954 шера 15,0 процент дар, хIаьта ерригача СССР-е 1960—1961 шерашка хьадоала шекар юкъера лаьрхIача — 12,4 процент. Эггара лакхера хьокхам Молдаве Дондюшански шекар доаккхача завода бар — чакхъяьккхача шекара свеклах 15,6 процент шекар даьлар. Цу даннеша хьахьокх шекара свекла экономически торонаш мел йоккхий я, нагахь санна кхетамца, нийса из хьалкхейойя.

ДIахо шекара свекла дукхагIа кхеярца цхьана продукце дикала проблема а оттаю республике хьалхарча плане.

Шекара свекла дикал лакхъяр вай республика шекар доаккхача промышленноста экономика дIахо дегIайоалаяра керттерча проблемаех цаI я. Из массанахьа толамца кхоачашларца къахьегамхой материальни вахар тоалургда. Вай республике кхеьча шекара свеклах доала шекар 14,5 процент мара дац.

1966—1970 шерашка свеклацара шекар 17,5 процентага дIакхоачалара прогрессивни технологеца шекара свекла кхеяра мероприятей комплекс юкъе ца йоалайича яргьяц.

Цу хьакъе дIахо йодача хана духхьал тоннаш лаьрхIа ца Iеш свеклах доалача шекара тонно-проценташ лархIа еза, паччахьалкхено хьайеча кондицех оттадаьчул совгIа шекар доалла свекла хьалураштa прогрессивно-лакхлу премеши надбавкаши хьожае еза.

Iома а яь хьаэца еза доаллача шекарга хьежжа свекла хьайийяра Краснодарски края шекар доаккхача Ново-Кубански яхача завода опыт.

Х. АРСАНУКАЕВ,
юртбоахама министерства воинхагIа вола агроном.

ДЕКХАРАШ ТIЕХКХОАЧАШДАЬД

ЦхьоалагIча Мая сийна лаьржача яхьа инициатор йолча Грозненски швейно-производственни объединене коллективо 25-ча апреле толамца кхоачашъяьй биъ бетта задани. ЦхьоалагIа Май хьатIакхачалехьа кхы а 49 эзар сома маьха продукци арахецаргья хIамаш тегараша.

Массанел хьалха план кхоачашъяьлар нов. П. Ф. Сапронов керте латтача цеха коллектив. Цул дукха тIехьа ца юсаш йоагIа нн. Т. И. Патрикеева, Н. И. Токмачев керте латта коллективаш а.

Даьхача толамаша дегаш гIоадаьа ах шера задани лерхIаш хинначул а хьалхагIа кхоачашъе дага я объединене коллективаш.

И. ЦЫГАНКОВ,
швейно - производственни объединене керттера экономист.

ДIАБАХА НОВКЪАРА!

Укх деношка дукха эзараш нах бола тха ерригa коллектив эгIазийгар оакхарашха хиннача хIамо: маьрша саг, кровельщик Александр Крутько валаро. Из цамогаш хинна е аварена кIалваха валанзар. Къизача кулго вийр из.

Оаха цунах лаьца газета тIа ца язде а мегар, нагахьа санна цу тайпара дола зуламаш, наггахьа мара ца дойя а, цаI-шиъ яхар мо кIезига деш даларе. ХIаьта цунна бехке тха новкъост вийна шофер Новицкий санна бола телха нах хинна ца Iелга а лерхI оаха. Бехке да тхо а, бехке ба цкъаза социалистически цхьана дахара бокъонаш телхаераш теркал ца беш бутараш а. Хулиганаца, телхача сагаца хьаккхашта довнала даха дега моттиг нийсъелча цунца шоай гунахьа доацачох Iешбараш вайна юкъе кIезига ца хилар лечкъо мича доагIа.

Советски Iаьдала юххьанцарча шеррашкехьа а В. И. Ленина дIадехар хулиганалца къахетам боацдаш къовсам лоаттабелга. Бовзаш болча «Мишта вIаштIехьъяккха еза яхь» яхача балха тIа до яздаьд: «Цхьаккхе а къахетам ма хилийта цу халкъа моастагIашта, социализма моастагIашта, къахьегамхой моастагIашта. Барг а боацаш, бовргбола тIом бе... жуликашта, тунеядцашта, хулиганашта». Ленина лийрхIад царна «берригача бахача наькъа ше къаьстта бола тIахьожам оттабанза барг ца хилар. царна, социалистически общества бокъонаши законаши цар кIезига даь а толхадича, къахетам боацдаш таIазар де деза. Цу хьакъехьарча моллагIча тайпарча а мелалах, — белгалдаьхад цо, — моллагIча тайпарча а ши-дага хиларах, моллагIча тайпарча а кIаьдалах Iалальмате дохкха социализмана ду зулам хургдар».

Кхы къаьгагIеи кхеташагIеи мишта кургда! ХIаьта а вахар хIара денна дикагIа, хозагIа, дIаьхегIа хулаш латтача, халкъа культурни дIадехараш хаддаиза дегIаухаш латтача вай боккъала а башхача хана кIезига а йоацаш хулиганал леладу моттигаш хIана а нийсду вайна?

Дагадохалу юххьанца лоадам боаца хIама да аьнна хеталу укх тайпара дола цкъа хIама. Химкомбинатера ухача автобуса тIа хайр мехк-мож даланза вола кхо зIамига саг. ГIараш еш а хоза доаца гIулакхаш леладеш а бар уж. Билеташ эца сихлуш бацар. Кондуктор йолча кхалсаго массехказа билеташ эца яьхар царга, цхьабакъда, цар билетий мах дIабалара меттел яппараш йора. Кхы а тамашегIа дар цхьаькха: химикех йизза хиннача автобуса тIарча пхьанне а човхабанзар аьрдагIбаьнна хьийза кагий нах.

Зовзал вIалла а мича яр из. Автобуса тIа баьгIараш шишха бала йиш йоаца, фронте хинна а шоай хана дукха хIама бIаргадайна а нах бар. Харцахьа хиннар кхыдар — хIаманна сагота ца хилар дар.

Ма каст-каста дицлу-кх вайна кIезигадар магийтаро саг толхавеш а юххера а зулам деча кхоачавеш а хилар. ХьалхагIа билет эцац, яппараш е воал, сага бохам бу, тIаккха юххера а ургага кховд.

Харцахьарчоа сагота боацаш хилара, долла а хIама могийташ хилара масалаш шортта да. Черноречье яхача поселке коммунальникаш улицашкарча фонарий ламп хувца кхебац. Милицеи дружинникашеи харцахьа лелараш сеца а беш, акташ увттаьй. ХIаьта а бехкебарий цхьанна а даьнанна е бехк а баьбац, е гIод а техадиц.

Саррахьа химиккий культура Двореца хьалхашна бIаргаго йиш я малара дагахьа бола кура баьнна хьувза кагий нах. Уж сов тIехьаьлле аьрдагIа хьувзаш хул. АьрдагIбаьннараш лувцаш сецабаь моттигаш а я. Царех массанегара а хIане дац аьнна урсаш, кастеташ кораьй. Царна а даь хIама дац, лоадам боацаш кхерабалийтар мара.

ХIаьта уголовни кодекса тIа статья ма йий: доалаш доаца герз долчоа суд е а еза, цунна цхьан шерага кхаччалца набахта воаллаве ха тоха а еза. Сендухьа дола урсаш дараш цхьанна а хана уголовни бехктоккаме ца увзилга? Цо цхьаннена урс тохарга хьежаш Iеех мича доагIа?

Массанена а ховш ма дий маькарчар, массаза а яхар мо, урсаш а кхы доалаш доаца герзаш а духхьала цехашкеи производственни пхьоалленашкеи кийчдеш хилар. ДукхагIа йолча хана из шоашта бIаргагушшехь а хIама ца оалаш Iа станока улувра лоалахо а кхы меттел кулгалхо а. Из-м дошдоацар ма дий аьнна хет царна. ХIаьта долий из дошдоацар? Юххера а цунах фу хила йиш я кхетош даций?

Вахаро хьаьувкк, массаза а яхар мо, хулиганаши зуламхойи ноцагIа а малара тIерабарех хулаш болга. Цудухьа эггара хоадам боллашагIча тайпара къовсам лоаттабе беза беха деларашца. № 9 йолча гIишлой-монтажни управлене цхьан дружинникa санна а ца лоаттабеш (цуьна бIаргагучча духхьала шупа берте а кхухьаш къаракъ мийннад наха). Тха химикаша царех бехк баьккхача, гIайгIа-общественника, цар га а даьнихa, аьннад: «Аз мукъа беннаб царна, уж тха СМУ-ра ба...».

Цкъа цхьан хана халкъа дружинай болама юкъе формализма микроб чуийккхай, яхаш, дувцараш а газеташ тIа яздераш а нийса да. Юххьанцарча хана шоай лоIамерча дружинашка ухар боккъала а бола шоай лоIамербараш, денал а майрал а йолаш бола нах. ХIанз улицашка ха деш лела ухийт, массаза а яхар мо, разнорядкагIа, эшача «мунда» оттаелга мара, кхы хIама дага а ца доаллаш. Цудухьа да-их аьрдагIваьнна хьувзар гуча ма ваьлла а цкъаза дружинника декхар дийхкар ше а дIалажкъаш хилар.

Хьаштдолла аьрдагIваьнна хьувза сий доаца саг теве могаргдола, къонахал дола кагийнах боацаш-х мича йисай болхлой коллективаш. ХIаьта каьхата тIа сел дукха еце а гIулакха ноцагIа дезал долаш хийла вай халкъа дружинаш.

Тхона хетаргахьа ха кхаьчай малараш дохкара бокъонаш телхаелга дIадаккхарах долча хабарашкара гIулакхага довла. Ларенашкареи палаткашкареи лелхабе беза хьаштдолччунга а хьаштолча хана а къаракъ дохкара чотах план кхоачашъяра тIерабараш. Тхона хеташ вехача сагага из йохка йиш яц, берашкеи кхувш боагIарашкеи дохка йиш ца хилар ше долаш. Малара тIакхувр — производства моастагIа ва, хIаьта цунах къахетам бе йиш а яц. КIирадийнахьа тIехдаьккха мел на саг шоллагIча дийнахьа а балха пайдана воацилга ца ховш малав? Малара тIакхувш барашца шиш болашагIа хила беза лорш а. Малар кертах даьлча юха а мелара тIераболча цхьабарий геттара атта вIаштIехьдувл шоашта больничниcи листаш яха.

Масала, дукххача хана иштта маькарал лелаеш ваьхав стеклодув Попов. Из производстве бIаргавайча — нах а мо саг вар. ХIаьта Черноречье молаш а леташ а вола саг махиллара вовзар из. Iие малара тIакхувш хилар къайладахьар духьа а шийх прогульщик ва ца яхийтар духьа а харц бюллетенеш кхихьай цо.

Бакъдар дувцаргда вай: тха комбината цехашка а мел. Дика болх ба — спирт оаха рахош ма доахий. Мийнна а Iац шоаш цIагIа Iомаьча говзалашца цIен а деш мел, болх беш йолча производствашта лелхара, цIи ялара кхерам шоаш тIатувсилга вIалла дага а ца доахаш. Из чехка дIадаккха йиш я, нагахьа санна спирт лечкъадераш комбината кулгалхоша а прокуратура а хоадам боллаш карзэе. Парткомаи завкомаи цкъа дийха ца Iеш судеи прокуратураи органашкара а парте Заводской райкомагара а дийхад, къоал а тIехьа лийцача къушта духхьала предприяте хьокхама суд елга. Цхьабакъда, цунах хIама хиланзар. Цу тайпара суд цIаккха а яьц предприяте. Цхьабараш спирта мах кепигаш мара мичаб яхаш бэ. Цхьабакъда, кхыметтел ахча а дац гIулакха маIан. Цаькха а хьалхадоах оаха: малара тIакхувш вар — эггара хьалхара зуламхочалла вола кандидат ва.

Дукха ха йоаццаш кепайоазон гIара хайнад тхона Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода районе кхо саг вийнача Минцалагов Iисийна топаш тоха суд яь хилар а топаш теха хилар а. Нийса да! Къахетам хила йиш яц советски нах боаберашта. Уж, эгIадаь жIалеш санна, боабеш дIабаха беза. ХIаьта царна ю судаш а гуччахьа дош а дувцаш е еза, газеташ тIа язде деза царна судаш яр а кхоачашъяр а.

Вай дукха да воай общество малара тIакхуврех, хулиганех, бандитех лорае лаьрхIа дола дика, шиш бола, бакъахьара законаш. Во дар фуд аьлча, из да царех пайда во ийбеш хилар. Сов дукха биййбаб массе а тайпара дола «бехк кIезигагIа хулийта бахьанаш» леха, цхьаккхе а эхь доацаш сий доацча баьнначеи деррига шоашта деча хьехарех-дехарех дош ца хетачеи наха хьалхара доалла увтта кийча бола доглазараш. ХIаьта царцара гIулакх-м Владимир Ильича хьийххача тайпара, — жуликашта, хулиганашта, тунеядцашта цхьаккха а къахетам боацаш леладе ма дезий. Доалла увтта багIац боккъала а ца ховш лертIара ваьнначоа мара, мода ма йий а яхаш, доллача хIаманна гештдеш хила багIац. Цунах сов дукха зе дувл.

Гоамача наькъ тIа леста саг кIеттехьа а юхаувза веза. Ший хана оттадаьдар кIезигача хулиганалах болча бехктокхама хьакъехьара дика закон. Хьаштдоацар да цу законах хIанз вай во пайда ийбеш хилар. 10 — 15 ди ха а теха лацарах аьрдагIачоа, паччахьалкхен кхача а болаш, кхы гIа а луш йола отпуск хул массаза а яхар мо. Лаьцачунга боккъонца болх байта хала да йоах. Хила а мег. ХIаьта Указ арадаьннача юххьанцарча хана санна эггара дукхагIа нах хулаш йолча моттигашка болх байта хIана, кхуналц судаш яьраш, уж «турпалаш» массанеца бIаргагойтар духьа а царна шоай новкъостех а бовзача наьхах а эхь хетийтар духьа а?

Цхьабакъда, дицдалийта дагIац хулийсаналцен зуламаш дарцен болча къоасама юкъе керттердар —уж ца хилийтара дола гIулакхаш делгеи вай къахьегам, вай вахар телхача нахага ийрчадоахийтаргдовца хьал оттаделгеи хиналга а хIанз долаш долга а. ХIаьта цу хьакъехьа дукха да милице, суда, прокуратура органашка хьежжа болхлой коллективаша, халкъа дружинаша, новкъостий судаша де йиш йолаш дараш а.

«Вай парте массе а хана доккхагIча маIане лийрхIад общества берригача членийн сакхетамеро дисциплина кхеелга, — йоахар Л. И. Брежнева парте XXIII съезде. — Къахьегама дисциплина чIоагIъяр, социалистически обществе тIайдаь законаши бокъонаши дувцилга йоацаш кхоачашъелга хьалехар советски строя демократически лардашта духьал доагIаш ца хиларал совгIа, кхыча тайпара. — советски социалистически демократи дегIакхувлаш да. Ерригача общества социалистически вIаштIехьале — хIара сага духьа а хIаране социалистически дисциплина — ерригача общества духьа а — из я социалистически демократе дух. Парте декхар — парте а паччахьалкхен а ерригача звенолшка даим лакха дисциплинеи организации кхеелга да».

Дог тохадолийташ чIоагIа да вай кхоачарча ленински парте XXIII съездо мехка хьалхашка оттадаь Iалальмате сийлахьа доккхий декхараш. Уж вай лоархIаргдолаш да, хIаьта воашта когашта кIал хьувза вай цхьаннена а мукъа а лургбац. Толамца дIахьалхааха, коммунизм хьалъе цхьанна хIамо а новкъарле е йиш яц советски наха.

ГIулакхаш геттара дукха да вай планаш — Iалальмате йоккхий я. Уж кхоачашъяр хадаргдоацаш дувзаденна да дукха а болча халкъа паьха дийцача творчествацa, бе ха а ховш беча нах идейни кхетамца кхебара балхаца.

ХIаьта а ма дукха нийслу-кх из болх вай формализмага, геттача экономически дешарга кхоачабу моттигаш. Цу тайпара дола дешар эшаш долга-м бакъ да. Цхьабакъда, алхха цунах кхоачам баь Iе йиш яц. Вай кIезига дувц балха сага сийленахи доккхалахи лаьца. кхеташ кхеяц кагийхой болхлочи цIерах доннхал дара уйла. Наггахьа мара нийс ца луш дац производственникаш алхха лакха хьокхамаш дахарах мара хеста ца белга, тIаккха завода, фабрика, цеха каIарел арахьа из фу саг ва теркал а ца деш.

Производстве брак е кхыметтел лоадам боаца авари хилийта Iа — тIаккха ма воча хьала тIа отт-кх бехкевар. ХIаьта из нийса а да. Цу тайпара хинна хIара хIама дирекце а юкъарча собране а дувцаш хургда. ХIаьта коллективa члено хулиганал дарах, е веха а веха из аьрдагIа леларах йола акт организацега еча — бехке хиннар лоадамбоацаш човха а вийя гIулакх дIадоал. Цунца хила йоагIаш йоаца дика новкъостий уйла хиларах доттагIий ба яхараш цунна тIаотт, хIаьта цеха е участка кулгалхоша уж бакъахьарча новкъа а бахац, мундира сий лораду.

Воаш наьха политически сакхетам лакхбеш санна тIагIертта цар принципиальность, лерттIарча сега уйла, делоча гIулакхий лакха культура кхее еза ха хьакхаьча йоацал-хьогI вайна?

Тха коллективе кIезига бац шоашкара мишта ваха а болх бе а беза хара хьокхам эца мегаргбола дика новкъостий.

Мастер Василий Матвеевич Давыдов ца вовзаш малав химкомбинате. Из саг тепам бола болхло, хьалха латта производственник хинна Iац. Цо цхьанна а хана дергдац ший дего къоабал ца дер, наха тIакхаьчача балийна сагота воацаш хургвац, моллагIча тайпара а общественни порядок телхаеш хилар теркал ца деш тIехваргвац.

Черноречерча хулиганаштеи малара тIакхувраштеи бола боккха кхерам шийх хинна дIаэттав цеха слесарь Гаджи Халилов. Из химкомбината халкъа дружина командир ва. Цаьха сатем лорабеча Гадже хьоашал тIехьа доагIар ца деш дитац бехке хиннараштa, цо бе лархIац шийна хьалхашкарвар моллагIа а хиннавар аьнна — эрсе вале а, нохчо вале а е эрмало вале а, гIалгIа вале а. Законий сий деш мел воацчунца оахца а принципиальни а ва из. Дика дезала да а ва Гаджи. Цун интернациональни дезале (Халилова сесаг эрсе я) массе а хана машар, доттагIал, безам ба. ХIаьта цу тайпара бола нах комбинате бIаьш а ба. Уж дукха эзараш бола нах болча химиккий коллектива чIоагIале а доккхал а да.

Вай Даьхе — сийлахь-йоккха Советски Союз — мехка деррига халкъий вошала, доттагIала, цхьана гIулакхаш дара, политически система юкъара хилара, цаI йолча социалистически идеологе лардтIа оттаь я. Парте XXIII съезде белгалдаьхад хIанз халкъаш вIаший гаргвоазара, хадаргдоаца цар доттагIлен, вошала, цхьоагIон кхотадалара мазаш чIоагIдалара йола сийлахь-йоккха процесс латташ хилар.

Ах бIаь шу гарггача хана парте кIаьдъялар доацаш чIоагIъеш, тувсаш, вIаштIехьйоахаш хьаенай из цхьоагIо. Вай моастагIий цкъа гIерта ца Iеш гIийртаб цу доттагIала чIоагIал герзий низаца а шоай буржуазни идеологе дохьажаца а йохае, мелъе. ХIаьта а цар дог мел даьхар чил хинна дIадаьннад, хIаьта советски халкъий доттагIал бIубенна чIоагIлуш, зизах тоалуш, низ болашагIа хулаш, дегIаухаш а латт. Цунна дола масал — вай Нохч-ГIалгIайче, тха комбината коллектив я. Цун цехашка оагIув оагIоца а болаш бахаши къахьегаши ба итташ долча къамех бола нах.

Советски Союза Коммунистически парти я дийна йола пролетарски интернационализма, халкъий доттагIлеи вошалеи идеяш чакхъяхара хьокхам шийх латташ яр. Цун мугIарашка — 131 къама виналаш ба. Царех хIаравар ший социалистически къама воI ва, цхьабакъда, цунца цхьан ханна из парте воI, цун тIемахо ва, из коммунист - интернационалист ва. цунна цхьатарра деза, кхоачара, кхетош да ший халкъадараш а санна, иштта Советски Союза хьаштдолча кхыча халкъа а хьашташ. Цунах латт вай парте низ, цунах латт вай дукха къамаш долча Советски паччахьалкхен, вай советски наьха низ.

Кердача пятилетка хьалхарча шера чу деннад вай. ХIара дено, хIара сахьато вайгара дIадех чIоагIгIа оарцагIдаьнна хулга, деррига низаш дIалулга, из ца дича кхоачашъюлургьяц Iалальмате йоккхий парте планаш, халкъа планаш.

Советски нах лоархIабу лаьтта а космосе а чакхдоахача боккъала а башхача гIулакхех. ТIаккха ираз дайнача телхача наха, хулиганашта, тунеядцашта, малара тIакхувраштa воай наькъа духьал латта торо мишта лургьяр вай?! Телха дIахаьдачарцара къовсам — вай юкъара гIулакх, вай декхар да. ХIаьта укхаза хIаманна сагота боацараш хила йиш а яц. цхьанна а тайпара бола къахетам хила йиш а яц.

А. СОКОЛОВ,
Грозненски химически комбината слесарий бригадир.
М. МАМАЕВ,
слесарь,
Т. МОРОЗОВА,
юкъмоттигерча лабораторе инженер,
И. ШЕВЛЯКОВ,
№ 15 йолча цеха начальник.

«Грозненский рабочий», 1966 шу, 25 апрель.

ДИКАГIЧАРНА—ТЕШАМ

(Йистедоалар. Долалур 1-ча оагIо тIа).

ча № 7 йолча Грозненски хоржамий округе гIолла депутатий кандидаталла оттаву. И. С. Конева кандидатура хьаллацара тIахьех аз.

Собране ництта чIоагIа къоабалдеш тIайнйцар Грозненски нефтемаслозаводен «Старогрознефта» бурув деттача контораи коллективаша № 415 йолча Грозненски хоржамий округе гIолла хьаоттабаь СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутатий кандидаташ КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК Генеральни секретарь Леонид Ильич Брежневи Старогрозненски бурув деттача контора бурув детта мастер Александр Егорович Сушкои хьаллаца аьнна предложени еннача мастера нов. Анцева къамаьл.

Собране дакъа лоацараша массава раьза а волаш социам бир СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатий кандидаталла А. П. Кириленкои В. С. Фролови оттаве аьнна—№ 670 йолча Октябрьски хоржамий округе гIолла.

ЧIоагIа хьаллаьцар Л. И. Брежнева, А. Е. Сушко, И. С. Конева кандидатураш.

«Старогрознефта» эксплуатаце пхьоалагIча промысла цIеча уголоке вера 250 болхло, специалист, гIулакхера саг. Хоржамашта хьалхара собрани хьайийлар парторганизаце секретара В. М. Шамардина. Къамаьл де дош нийцар мехкдаьтта доахача пхьоалагIча бригада мастера В. И. Костырас. Цо аьлар:

— Советски парламенте хорж вай эггара тешамегIа, ленински партена, социалистически Даьхенна мутIахьа бола нах. Аз предложени ю СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатий кандидаталла КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель **Кирилл Трофимович Мазуров** оттаве, аьнна.

Цул тIехьагIа къамаьл дир мехкдаьтта доахача шоллагIча бригада мастера А. К. Разумнеи Хаян-Корта участка скважинашта тоххамбеча мастера А. М. Котричевеи. Цар нов. Костыряй предложени чIоагIа хьал а лаьца, мехкдаьттахой тIахьийхар из предложени хьаллацара гIулакха шоашта тIехьа хилара.

— СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатий кандидаталла оттаве цIи яккха безам ба са, — аьлар промысла заведующе Р. М. Хачатурова, — парте обкома хьалхарча секретара, КПСС XXIII-ча съезда делегата, КПСС ЦК Центральни ревизионни комиссе члена **Семен Семенович Апряткина.** Ткъо шу совгIа ха я нов. Апряткин вайна вовза. ХьалхагIа, «Грознефта» объединене начальник ше хиннача хана а санна, хIанз а ший берига низ дIалу цо республика мехкдаьтта промышленность, халкъа боахам дIахо дегIакхувлара. Инженерагара ваьнна областной партийни организаце кулгалхочунга кхаччалца никъ баьб цу дикача саго, Семен Семеновича.

Из предложени чIоагIа раьза а хинна хьаллаьцар Хаян-Корта пхьоалагIча бригада оператора М. И. Родинеи участка начальника А. Д. Горепекинеи. Царна массанена а хетар—хила мегаргвола кандидат, халкъа тешам боабергбоацар.

Мехкдаьттахошта массава раьза а волаш № 671 йолча Старопромысловски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатий кандидаталла оттабир новкъостий Кирилл Трофимович Мазурови Семен Семенович Апряткини.

Дукха нах вIашагIа а кхийтта «Электроприбор» яхача заводе хиннача собране а ництта массава раьза а волаш СССР Лакхехьарча Совета депутатий кандидаталла оттабир К. Т. Мазурови С. С. Апряткини.

Хоржамашта хьалхара собрани хилар «Малгобекнефта» мехкдаьтта промыслови управлене № 1 йолча тохкама кIоарга бурув деттача конторен бурув деттача бригадашкеи. Лаьттан ченаш караерзаераша СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатий кандидаталла оттабир КПСС ЦК Политбюро член, парте Центральни Комитета секретарь **Александр Николаевич Шелепини** бурув детта къона мастер **Хадзиев Ахьмада Минаили.** Цар цIераш яьхача парторганизаце секретара Б. Б. Албогачиева предложени хьаллаьцар буровой мастера, СССР Лакхехьарча Совета депутата Х. Хамурзиева. Бурув деттараша Н. А. Шаповалеи Н. Л. Бычковеи, бурув деттача мастера И. А. Атарщикова а кхычар а.

Собране тIайнйца а соцамашка йоах, А. Н. Шелепини М. А. Хадзиеви массава раьза а волаш СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатий кандидаталла оттабу.

ПхьоалагIча Майна сийленца накъа яхара шерра социалистически ях а йоаржаяь къахьегаш я Грозненски ремонтно-механически завода цехий, участкай коллективаш. Яхье хьалха латт мехкдаьтта оборудованена ремонт еча участка коллектив. Май сийна тIайнйца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачаш а деш, биъ бетта план 26-апреле кхоачашъяьй участка болхлоша. Цу денга планал совгIа арахийца мехкдаьтта оборудовани ши эзар сома маьха я. Ер бутт бовлехьа планал совгIа кхы а итт эзар сома маьха продукци арахецаргья,—йоах участка болхлоша. Из да цар дезача цIейна кийчду къахьегама совгIат.

Участка бригадашта юкъе хьалха латташ хьайоагIа Глухов Виктор керте латта коммунистически къахьегама бригада. Валови продукци арахецара биъ бетта план цо кхоачашъяьй 15-ча апреле.

Вай республикерчеи мехкарчеи мехкдаьттахошта меттел доазол дехьарча мехкдаьттахошта лаьрхIа а оборудовани арахец цига. Доазол арахьа дIайохийта продукци арахецача цIаккха брак ца хулийташ болх беш ва слесарь Глухов Анатолий.

Сменни нормаш 130—140 процент кхоачашъю цо.

Сурта тIа: Глухов Виктор керте латта бригада.

И. Плиева сурт.

Укх деношка велосипедистий сезон хьаеллара хетаяь ях дIахьош хилар спортсменаш. Московски шоссе тIа а баьнна 20 километри 40 километри никъ беш хилар велосипедисташ. Цу яхье котбаьлар спорта мастераш Ю. Бабайцеви Е. Петрови — шаккхе а «Спартак» яхача обществера.

Кхалнаха юкъе хьалхара моттиг яьккхар спорта мастера В. Певцовас («Динамо»).

СУРТА ТIА: кхалнаьха группови гонка.

Е. Недере сурт.

ДИКА ЛЕЛ БОЛХ

Дика вIаштIехьдаьхад кхашкара балхаш Гудермеса района «Новогрозненский» совхозе. 702 гектар комсаш я цу боахама. Уж ерригаш а хIанзале хьайийла а яьIа а яьнай Хьалъехка езача 286 гектарах хьалйийхкай 269 гектар комсаш. Денна бу из болх.

ПхьоалагIча Мая сийна комсаш хьалъехкача болхлошта юкъе шерра яьржача яхье хьалха латт Арсанукаева Хамсат, Касуева Тамара, Дадаева Хапсат, кхыбараш. Сменни нормаш царех хIаране 140—160 процент кхоачашъю.

Комсашта культиваци еш ба трактористаш Юсупов Джабраил, Джабаев Саламу. ХIанзе а 600 совгIа гектара культиваци яьй цар. Из чакхъяьча комсашта молхаш тоха кийчлургба уж.

ЛерттIа лел кхашкара балхаш коммуниста Гагаев Саид-Хьусена кулгаллеча тракторно-полеводчески бригаде а. Хьайбашта доакъарийна лаьрхIа 150 гектар суданка, магар, кхыйола баьцаш дIайийна а, яьнна гурахьа дийнача ялаташта гIулакх деш а хьажкIаш дIаювргйола кхаш тоадеш а я бригада. 1300 гектарах 704 гектара минеральни удобренеш а товсаш бIаьсти яьнначул тIехьагIа подкормка яьй цар. Вокх 500 гектара тIа гурахьа тессаяр удобренеш. Цул совгIа, цкъаза дайга макхаш а даьхад гурахьа дийнача ялаташта. Юкъ-юкъе оасараш тIадийнна 400 гектар ялаташ да бригаде, 24 апреле самолетаца гербицидаш а етташ обработка е йоалаяьй цу участкана.

403 гектар хургья совхозе хьажкIаш, царех 100 гектар ялатийнеи 303 гектар доакъараи лаьрхIа. Массехк ди даьннад ялатийна лаьрхIа хьажкIаш дIайийна, тIаялалехьа боаккхаш бола макха а баьккхаб цу хьажкIашта. ДIайийна йоалаш латт доакъарийна лаьрхIа хьажкIаш а. ХIаначул тIехьагIа дIае езаш яр 70—80 гектар мара яц. ХьажкIаш дIаювча хьинаре хьахьег трактористаша Насуханов Термос, Януркаев Яхьяс, Баймурадов Лемас.

П. КУНИЕВ.

«Вай хьалхара цIа хьал а дергда корсум тIа табличка а тохаргья» яхараш массанена а довзаш долча илле дешаш да. Пятилетка шерашка болх бе дIайолаяла езача Львовски областерча Яворовски горнохимически серни комбината болхлоша лаьрхIад шоай городах «Янтарный» аьнна цIи тилла. ХIанз, укхаза, майдашка хьакхухьаш я гIишлой материалаш, дренажаш йоахкаш я, дукха квартираш хургйолча хьалхарча цIен кIалха котлаван йоаккхаш я экскаватор. Гонахьа озераши хи долаш дикха хьуна юкъе уллаш хургья «Янтарный». Из хургья хIанзарча хьисапе дика тоаяь гохIанзарча хьисапе дика тоаяь гоарга саг.

Сурта тIа: духхьашхара гIишлошъераш. Аьрдехьара аьттехьа—техник — куратор Ольга Самотий, прораб Борис Михеев, гIишлой участка мастер Тишковский Борис, турбаш йохка болхлой Шокало Григорий, Турчин Иван, Байда Дмитрий.

В. СИЛИНА сурт.

ТАСС фотохроника.

ДЕНАЛ ДАРИЙ ГОВЗАЛ

Ши шу хьалхагIа Андреевски долине хиннача сага атта йовзаргьяц хIанз из моттиг. Укхаза еш латтача № 3 йолча теплоэлектроцентрала дукхагIа йола объекташ яь яьнна латт, цар моттига сибат эргадаьккхад. Дукха хIама ца эшаш оборудованеца кийчъяь яьннай электростанце химически цех. Аьшка бетонни конструкцеш вIашагIъехка монтажникаш ТЭЦ-а керттера корпус йистеяьккха бала боахк.

ГIишлошъерий дуккхача професех бола нах ба укхаза къахьегаш. Хьинар айдалар холу кIара бригаде.

БIарг макхоачча урагIъяха ягIа укхаза аьшкабетонни турба. БIаь метр лакха я из. Из турба хьалъяьча монтажникий денала мах бинза валаш. Майрен денал долаши барий професси я монтажникий - верхолазай яр. «Спецжелезобетонстрой» треста Ростовски специализированни управлене Грозненски участка верхолазаш ба из турба хьалъяьраш. Къилбаседа Кавказе дика йовз цу участка коллектив, чIоагIа раьза ба царна Молдавера, Украинера, Закавказьера гIишлошъераш. Грозне хьабахкалехьа уж хилар Малдаве. Советски Союзе эггара лакхагIа йола кIура уха турба (180 метр) хьалйир цар цига, хIаьта хIанз ТЭЦ-а турбана монтаж яь бала боахк. Ши ца латача кирпишкашца турба чухьанахьара йотташ ба уж хIанз. Участке дикагIчарех цаI я нов. Величко Эдуард керте латта бригада. Интернациональни бригда аьнна цIи дIаяхай цун. Из да а да ишттa: белорусаш, татараш, эрмалой, хIирий ба цу бригаде хьинаре къахьегаш. Март бетта дика толамаш даьхар коллективо, планал совгIа 11 метр кирпишк еттар цар. Баьча балха дикал лакха хилар, барт тайна къахьегар, ха зехьа ца йоаеш болх сиха дIабахьар — уж да Величко Эдуарда бригадага толамаш доахийта бахьанаш. Шоай болх Iалаьмате дика бовз массанена, хIаьта хатта, дагавала везаш хIама хилча къона монтажникаш Олампиев Георгийи Падарьян Владимири болча болх уж.

ПхьоалагIча Мая сийна къахьегама вахте эттача монтажникаша дош деннад цIей хьатIаккхачалехьа из турба йистеяккха.

Х. СУРАЕВ.

Лаьттан ченаш техкараш

Iалама рузкъах дизза дола Тирка довкъаш санна, Грознера къилбаседа—малхбузехьа дIаух никъ а. Цу шаьрача наькъ тIа гIолла итташ километраш вахачул тIехьагIа гучайоал мехкдаьттахой поселок Горагорск. Къаьначарех ше еце а къахьегама истори долаш я из. 1937 шера доладеннад укхаза эггара хьалха мехкдаьтта даха. Цунца дувзаденна да поселок хьахилар а.

Мехкдаьтта дукхагIа даккхара горагорцаша мел чIоагIа къовсам лоаттабарах, къаьнача скважинашкара хьауха мехкдаьтта кIезиглуш доагIар. «Iаьржа дошув» дукхагIа тахка болабелар буровикаш, кIоаргагIа детта доладелар бурув.

Семилетка шерашка буровикаша хьинаре къахьегаш геологически халача хьалашка боккха толам баьккхар — Iаьлий-Юртара керда майда хьахилар. Меловой тIоанашкара гучадаьлар мехкдаьтта. Цул тIехьагIа юхаметтаэттар Горагорска хьалха хинна сий. Семилетка шерашка керадир Эльдаровера дукха мехкдаьтта, Орлиная оалача моттиге кердача скважинера мехкдаьтта йоккха кIедж техар. ВорхI шера программа толамца чакхъяккхара доккха гIо дир Горагорски мехкдаьттахошта цу кердача скважинаша. ХIаьта семилетка шерашка «Горскнефта» коллективо даьккха «Iаьржа дошув» дегIадера 9,4-зза, газ 27-зза. Кердача пятилетке хьинаре къахьегаш боахк Горагорскера мехкдаьтта доахараш, буровикаш бодча укх деношка вахачоа гургба итташ шераш мехкдаьтта доахача дIакхихьа бола ветеранаш, царгара хьоккхамаш нийдеш къахьегаш бола къона буровикаш, цар гIончаш.

...Ткъаьн дийтта шу — иззал ха я буровой мастера Гурин Яков Ивановича мехкдаьтта доаха. МугIарерча болхлочунгара мастерага воалаш хьабена къахьегам атта хиннабац цу хьинар делча сага, дукха эшае йийзай халонаш, Iомаде дийзад кердадар. Итташ шерашка бурув тохача къахьегаш Iомадаьр, зийнар, ший йоккха опыт коллектива дIалуш бу цо болх. Гурина кулгалду бригада я № 57 йолча скважина бурув тохаш. Лохерча мелера гучадаккха лерхI мехкдаьтта. — Атта декхар дац из, — йоах буровой мастера Яков Ивановича.

Дика я тха коллектив, барт-цхьоагIо йолаш бу болх. Графикал цхьа бутт хьалха лел бурув тохилга. Проектах тоха деза бурув 4100 метр дале, хIанзалца техар 3640 метр да. Къаьстта дика болх бу бригадо пятилетка хьалхарча шера. ТIехкхоачашъяьй биъ бетта план. Бурув тохарга дIабода мах лохбарцеи материалаш кхоярцеи духхьал март бетта кходаьд 20 эзар сом ахча. Пхьабакъда, карагIдаьнначох кхоачамбеш бац уж.

Дукха ха йоаццаш хиннача КПСС XXIII съезда решенеша къахьегама хьинар кхы а айдаьд мехкдаьтта тохкарий. — Съезда материалаш кIоаргагIа Iома а еш кхы а дикагIа болх бе дог доагIа тха, — йоах бригадера наха.

Шоай скважина кIоаргал 3660 метрага дIакхоаче, 7-дюймови колонна Iочуяхийтара бизза кийчо яь накъа баха лаьрхIад цар ПхьоалагIча майна. Цу бригаде тIехдика къахьегаш ба бурильщикаш А. Редькин, В. Живаев, дизелисташ Х. Гелисханов, А. Хусаинов, кхы дуккхабараш. Болх беше а дешаш ба царех дукхагIа бараш. Бригада къовсам лоаттабеш я коммунистически къахьегама бригада яха сий дола цIи яккхара.

Йоккха опыт йолча мастера нов. Гурина де а ховш кулгалду коллективана. Дика я къахьегама дисциплина, авари ца хилийтара хьинаре къахьег хIара саго. Шоай кулгалхо дукха веза, цун сий ду бригадацарча наха. — Тха хьехархо, доттагI, новкъост ва Яков Иванович, — йоах цунца цхьана болх беча къонача мастера Ваулин Владимира.

Ю. КУРСКИЕВ.

АБХАЗСКИ АССР. Пхе шера планах йолча КПСС XXIII-ча съезда директивашца лерхIаш да Колхидски чукхийттача моттигашка 90 эзар гектара тIа мелиоративни балхаш де.

Лаьтташ карадерзаделга дIахьу комплексно. Мелиоратораша кхоачашду наькъаши тIаьши тахкарца кхыйола гIишлош хьалъярца дувзаденна дола деррига инженерно-технически балхаш. Ушалашка доал низ болча техника — корчевателий, бульдозерий, экскаваторий моторий гIоргIа.

СУРТА ТIА: Гальски районе дуллаш латта канал.

И. Чохонелидзе сурт.

ТАСС фотохроника.

СЪЕЗДА РЕШЕНЕШ IОМАЮ

КПСС XXIII-ча съезда решенеш Iомаеш ба Ачхой-Мартана района «Самашкинский» яхача совхоза къахьегамхой. Къаьстта дика вIаштIехьбаьккхаб из болх йиълагIча отделене нов. Лазовский секретарь волча парторганизаце. Керттерча участкашка, масала, шурий-товарни ферме, тракторни а кхаш леладерий а бригадашка коммунисташ хьожабаьб цо съезда материалех лаьца къахьегамхошца беседаш е. Дика бу из болх коммунистaша В. Вранцевас, Л. Миронюка, Х. Исаева.

А. ВОЛОВЩИКОВ.

ШУРА ДУКХАГIА

Дика толамаш даьхар тха ферма коллективо дIадахача шера. Совхозе массанел лакхагIа хьокхамаш дахарах дIа-юха тела Цlе байракх елар тхона.

Иштта дика толамаш доах оаха укх шера а. Хьалхарча квартале план 99 тонн йолча оаха паччахьалкхенга ехкар 108 тонн шура.

Дика толамаш доах тха дикагIа болча доаркаша Медова Зайнапа, Кандрачук Евдокияс, Гайрбекова Аната, кхыбараша. Цар хIара денна 12—13 килограмм шура йоаккх хIара кхоабача Iаттагара.

ПхьоалагIча Май сийна йоаржаяьча социалистически яхье а яьнна тха ферма коллективо лаьрхIад паччахьалкхенга шура йохкара биъ бетта план ханал дикка хьалха кхоачашъе. Оахош денна дош оаха кхоачаш а дерга.

И. ГАЛАЕВ,
«Ингушский» совхоза № 3-ча ферма заведующи.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Р. Макнамара пресс-конференци

ВАШИНГТОН, 26 апрель. **ТАСС-а корреспондента В. Вашедченкос** хоам бу:

США оборона министра Р. Макнамарас селхан пресс - конференце хьакхайкадир, континенташта юкъера баллистически ракеташ «ВIашагIкхийттача Штатий тIема низа лард хилар». Стратегически бомбардировщикаш, цо яхачох, новкъосталде дезаш мара яц. Цу деша, йоах министра, Пентагоне берригаш а раьза ба.

Американски тIема ведомства кулгалхочо цIаькха а хьакхайкабир США «тIема низ». 70-гIа шераш долалуча юххье, аьлар цо «Iалаьмате доккхий, хIанз укх сахьата моллагIча кхыча мехка низал тIех дола тIема низаш» долаш хургья ВIашагIкхийта Штаташ, «хIаьта вай дог тийша да, 70-ча шерашка моллагIча кхыча мехка низал тIех уж хургхиларах».

Макнамарас къайлахьацар, из заявлени шийга яйтара бахьан стратегически авиаци тIехьа а юташ ракетни низаш дегIакхувлара керттера уйла тIаахийта лархIарах шийна чIоагIа критика еш йола доклад герзашцарча низий гIулакхашта йолча викалий палата комиссе подкомиссе кепа теха араяккхар хилар.

Оборона министра пресс-конференце хьакхайкайир стратегически бомбардировщикаш тIа-тIа дукхагIа кIезиг а еш, континенташта юкъера баллистически ракеташ дукхагIа хьаяра планаш.

Макнамарас ишттa хоам бир, «хIанзарча хана тIех йола» лехка стратегически бомбардировщик хьаяра юххьанцара тохкамаш дIадоладаь хиларах.

США. Расови дискриминацена духьала вола Лормен яхача городера ши эзар саг араваьннав улицашка. Карабинашца, гранаташца, бIаргех хий ухийтача газаца кийчъяьча полице таIазар дир неграшта граждански бокъонаш яхара къовсам лоаттабаьрашта.

Сурта тIа: патрульни служба салташа дIа-юха лелхабеш ба демонстранташ.

АП—ТАСС Телесурт.

ТАХАНАРЧА ДЕН КЕРТТЕРА ТЕМА

ДАМАСК, 26 апрель. (ТАСС). Москве Сире правительственни делегаце советски паччахьалкхен деятелашца хиннача переговорий результатех йола цхьана оттаяь коммюнике — таханарча Дамаска ден керттера тема. Кепа йоазоно раьза хинна бакъду, советски кулгалхоша Сирена хьалхашка латта проблемаш йизза шоаш кхетаелга хьакхайкадар а мехка хулаш долча социальнии экономически хувцамий лаккха мах бар а. Къаьстта белгалйоах переговорий экономически аспекташ.

«Ас-саура» яхача газето, Москве хиннача переговорий «боккха дунен халкъашта юкъера лоархIам хилар» белгал а доаккхаш, язду, «цхьана оттаьча коммюнике хоадамбу реакционни элементий политически спекуляцена, цар когашта кIалхара кIийле бухйоах... Вай экономика дегIаккхувлара СССР-о деча новкъостало, белгалдоаккх газето, мохк мукъабоалийт вай экономически дегIаухилга тоIаде гIерташ йолча дунен халкъашта юкъерча капитализма Iазапах».

Редактор **М. К. ЛЬЯНОВ.**

ЛадувгIа, хьажа

28 апрель, 1966 шу.

РАДИО: 8 сахьати 20 минути яьлча 9 сахьат даллалца, тIаккха 15 сахьт даьннача хана дена 22 сахьат даллалца хургья «Халкъий барт тайнача дезале» яха передача. Азербайджански ССР радио ди.

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.25 — Телевизионни кердадараш (гIалгIай меттала). 18.35 — Къона барий сайре (гIалгIай меттала). 19.55 — Киножурнал. 19.45 — Телевизионни агитпункт. 20.05 — Бийса сатийна хийла шун, бераш!. 20.15 — КПСС XXIII-ча съезда Директивашка гIолла.

Вай города керда пятилетха. 20.35 — Телевизионни кердадараш. 20.45 — Знание яха Iилма-популярни кинопрограмма.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Цlеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-30-91, бехктохкама секретара — 2-45-23; редактора зам. — промышленнии, юртбоахамеи, культураи, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2.41.23; зам. редактора — 2-30-91, ответственного секретаря—2.45.48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2.25-72; корректорской — 2-09.20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05155. Заказ № 2257.